

ΕΠΙΤΟΜΗ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΑ
17 ΣΕΠ 1907
ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΑ ΧΥΡΟΦΥΛΑΚΙΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΖ'

ΑΡΙΘ. 36

ΑΔΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ | ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1907

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φράγκᾳ χρυσᾷ.....25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Στρωμνίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιγραμματὴς τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Επίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά —
Νεκρολογία (πρώην Γένου καὶ Χώρας Κωνσταντίνος) — Θεο-
λογικὴ Σχολή — Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή (ἀναγραφὴ τε-
λειοφοίτων τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους) — Ἀνακριθειῶν
ἐλεγχος — Διωγμὸς ὁρθοδόξων — Ἡ διαρρύθμισις τῶν ἐν Ρωσ-
σίᾳ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων — Περὶ ἀνατροπῆς τέκνων —
Ἀδήλου πρὸς Ἀνθιμον τῶν Ἀθηναίων ἱεράρχην ἐπιστολή.

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ καὶ τῆς Παμκακαρίστου

διεξήχθη σήμερον ἐν εὐλαθείᾳ καὶ κατανύξει
τῶν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ συρρευσάντων πι-
στῶν, ψαλείσας τῆς τε ἐν τῷ Μηναίῳ καὶ τῆς
ἰδίας συνταχθείσης ἱερᾶς ἀκολουθίας. Ἐν τῇ θείᾳ
λειτουργίᾳ συνεχροστάτου ἐν παναγιωτάτῳ
οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ
Κυζίκου, Πελαγονείας, Ἰκονίου, Χίβου, Μαρω-
νείας, Καστορίας, Γρεβενῶν, Σερβίων καὶ Κο-
ζάνης καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου μετὰ τῶν παρε-
πιδημούντων πανιερ. μητροπολιτῶν Μεσσηβρίας,
Βάρνης, καὶ Νευροκοπίου. Μετὰ τὴν θείαν λει-

τουργίαν ἡ Α. Θ. Π. ἀνῆλθε, κατὰ τὴν τυπι-
κὴν διάταξιν, εἰς τὸ Μ. Συνοδικόν, ὅπου προσ-
ῆλθαν καὶ οἱ σεβ. μητροπολίται Γρεβενῶν καὶ
Κασανδρείας, ὁ πανιερ. σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ
Γένους Σχολῆς μητροπολίτης Σάρδεων, οἱ ἐπί-
τροποι τῶν Ἁγίων Τόπων, ὁ ἀγγλικανὸς πρω-
θιερεὺς κ. Μάρκος Σουένβυ, οἱ πατριαρχικοὶ
ὑπάλληλοι, οἱ καθηγηταὶ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς
καὶ πυκνὸν πλῆθος φιλεόρτων. Ἡ Α. Θ. Π.
ἀνέγνω τὴν εἰθισμένην τῆς Ἰνδίκτου πράξιν,
ἣν ὑπέγραψιν οἱ ἐξονομασθέντες δεκατέσσα-
ρες μητροπολίται, νύξας ὅπως ἐν ἀφοσιώσει
πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκ-
κλησίας διανυθῇ καὶ τὸ ἀρξάμενον ἕκτον ἔτος
τῆς Ἰνδικτιῶνος. ὅπερ ἐορτάζομεν ἐν μέσῳ ὁ-
δυνῶν καὶ θλίψεων, τοσούτῳ μᾶλλον πικρο-
τέρων, ὅσῳ αἱ εἰς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας
χαίνουσαι πληγαὶ προέρχονται ἐξ αὐτῶν αὐ-
τῆς τῶν τέκνων. Μεθ' ὃ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ
προσῆλθον εἰς ἀσπασμὸν τῆς δεξιᾶς τῆς Α. Θ.
Π. ἀντευχόμενης νύλογημένον ἀπὸ Κυρίου τὸν
στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων ἀρχιερέων Νικολαίου Βόσνης, Νευροκοπίου Θεοδωρήτου καὶ Γρηγορίου Δημητριάδος ἐτελέσθη τῇ τετάρτῃ, 29 λήξαντος αὐγούστου μηνός, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μνημόσυνον ἱερὸν, συλλειτουργούντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Καστορίας, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Λέρον καὶ Καλύμνου.

Μητρόπολις Κυζίκου.—Ἐνεκρίθη συνοδικῶς, μετὰ προηγουμένην ὑπὸ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Κυζίκου μελέτην, ὁ κανονισμὸς τῆς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει συσταθείσης Ἀδελφότητος «Ταξιάρχου» σκοπὸν ἔχούσης τὴν ἀνακαίνισιν καὶ βελτίωσιν τῶν οἰκοδομῶν τῶν ἐν Πανόρμῳ τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου σχολείων.

Μητρόπολις Δεβρῶν.—Ὑπεβλήθη ἐγγράφως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν ὀρθοδόξων Βελισσοῦ καὶ Δεβρῶν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ πανιερ. αὐτῶν μητροπολίτου κ. Παρθενίου.

Κανονικὴ ἄδεια.—Χρησιμοποιῶν τὴν χορηγηθεῖσαν αὐτῷ κανονικὴν ἄδειαν, διήλθεν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν, ἐπιστρέφων ἐξ Ἑσπερίας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἰωακείμ.

Ἱερὰ μονὴ Σινᾶ.—Κατὰ τὴν τῇ τετάρτῃ, 29 λήξαντος, τελεσθεῖσαν πανήγυριν τοῦ ἐν Παλατᾷ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ σιναϊτικοῦ μετοχίου, ἐν ᾗ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ παρεπιδημῶν πανιερ. ἐπίσκοπος Λευκάδος-Ιθάκης κ. Δαυιδᾶ, παρὼν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Ἀθναγόρας.

Ἁγίου Ὁρός.—Ἐκ Προικονήσου, ὅπου διέμενε χάριν ὑποθέσεων τῆς ἱερᾶς μονῆς Κουτλουμουσίου, ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ ἐκ τῶν ἐγκρίτων πατέρων τῆς τε μονῆς ταύτης καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὁσιολογ. γέρον κ. Χαρίτων Κουτλουμουσιανός, ἀναχωρήσας εἰς Σέρρας, ἕνεκα τῶν τῆς μονῆς συμφερόντων.

Μητρόπολις Θεσσαλονίκης.—Ἐκ τοῦ τύποις ἐκδοθέντος ἰσολογισμοῦ τοῦ ἐν Θεσσαλονικῇ Οἰκονομικοῦ Συσσιτίου, μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἐμάθωμεν ὅτι τὸ φιλάνθρωπικόν ἴδρυμα τοῦτο, τιμῶν τοὺς τε λχθόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς θεμελιώσεως καὶ τοὺς ἐν ἀρχικρινεῖ φιλογενεῖα πάσαν ὑποστήριξιν αὐτῷ χορηγήσαντας, εὐρίσκεται εἰς θέσιν εὐχάριστον, καίτοι καὶ πλέον ὥσων ἐπραξεν ἡ δύ-

νατο νὰ πράξῃ ἐν κοινωνίᾳ ἑλλήνων ὀρθοδόξων οὐχὶ εὐχάριστον.—Εἰς 52780 χρυσᾶ γρόσια ἀνέρχονται τὰ ἔσοδα, ὧν ὑπὲρ τὸ ἡμισυ (29208) προῖόν εἰσιν ἐορτῆς ὑπὲρ τοῦ Συσσιτίου δοθείσης, μόλις δὲ 2918 προέρχονται ἐκ θωρεῶν καὶ συνδρομῶν. Ἐκ τῶν ἐξόδων 24583 γρόσια χρυσᾶ ἐδαπκνήθησαν εἰς τροφίμω καὶ 4692 εἰς μισθοὺς ὑπηρετῶν. Τὰ ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ ἔτει γενόμενά εἰσι λίαν ἐνθαρρυντικὰ διὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ τὸν εὐεργετικὸν καὶ φιλάνθρωπον τοῦ Συσσιτίου σκοπὸν οὐδεὶς πεπολιτισμένος ἄνθρωπος εἰς οἰκνότητι καὶ ἂν ἀνήκῃ φυλὴν παραγνώριζει, οὐδεὶς δ' ἀρνείται οὐδὲ πρέπει ν' ἀρνηθῇ συνδρομὴν εἰς αὐτό, κοινῶς ὄντος ὁμολογουμένου ὅτι τοιούτων εὐεργετικῶν θεσμῶν ἡ ὑπαρξίς καὶ εὐδωσίς ἐστὶ τὸ βρόμμετρον οὕτως εἶπεν τῆς ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐρωστίας πάσης εὐνομούμενης κοινωνίας.

Μητρόπολις Ἀδριανουπόλεως.—Τῆς ἀπὸ διετίας εὐδοκίμως λειτουργούσης Διδασκαλικῆς Ἀδελφότητος τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἐν Ἀδριανουπόλει κοινότητος ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὴν λογοδοσίαν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Β' ἔτους, πρήγορον οὖσαν ἡμῖν, διότι ἱερεῖς καὶ διδασκάλοι καὶ λόγιοι, εἴτε ὡς ἐνεργά, εἴτε ὡς ἀρωγὰ μέλη, προσήλθον βοηθοῦντες τῷ τῆς Ἀδελφότητος ἔργῳ. Ἐκ τῶν 108 μελῶν αὐτῆς 54 μὲν εἰσι διδασκάλοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἱερεῖς 6, ἱεροψάλται 10 καὶ ἀρωγὰ μέλη 38, χρηματικῶς δ' ἐβόηθησαν ἐκτάκτως ἐξ ὁμογενεῖς, ὧν εἰς, ὁ κ. Ἐμμ. Δουλᾶς προσήνεγκε 200 φράγκ., οἱ δὲ λοιποὶ 5 ἑκάτον τρία. Καὶ ἐν τούτοις τὰ κεφάλαια τῆς Ἀδελφότητος ἐφάνησαν ἡμῖν πολὺ λιτὰ, μόλις ἐπιτρέποντα τὴν πλήρη τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἐκπλήρωσιν μετὰ πολλὰ ἔτη. Τὸ μορφωτικὸν αὐτῆς ἔργον ἡ Ἀδελφότης ἐπεδίωξε δι' ἀνακοινώσεων ἐξ ἐν τῷ διοικητικῷ συμβουλίῳ, ὧν αἱ δύο ἀπέλεπον εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ἱστορίας. Ἡ ἐκθεσις καθίστησι γνωστὸν ὅτι τὸ λήγον ἐταρξικὸν ἔτος διέρρευεν ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ συμπνοίᾳ τῶν μελῶν. Ταύτης ὑπαρχούσης καὶ ἀφοῦ καὶ ζῆλον παρτηροῦμεν παρὰ τοῖς ἀποτελοῦσιν αὐτήν, κυρίως τοῖς διδασκάλοις, προσδοκῶμεν νὰ ἴδωμεν καὶ πολλοὺς ἑτέρους συνδρόμους ἐρχομένους εἰς τὸν ἀμφιλαφῶς ὠφέλιμον τοῖς διδασκάλοις σκοπὸν τοῦ σωματείου τούτου, εἰς ὃ εὐχόμεθα πάσαν εὐδοκίμησιν.

Μητρόπολις Βοδενῶν.—Διετάχθη τηλεγραφικῶς ὁ ἐν Γενιτσέ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ὁσιώτατος ἱερομόναχος κ. Προκόπιος ἐν κατέλθῃ εἰς Θεσσαλονικὴν, ἀναμμένη δ' ἐκεῖ διαταγὰς.

Ονομαστικαὶ ἐορταί.—Τῇ πέμπτῃ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, 23 λήξαντος καὶ μνήμη Εἰρηναίου

μάρτυρος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης συνε-
χάρη τηλεγραφικῶς τῇ τὴν ὀνομαστικὴν ἐορτὴν αὐτοῦ
ἄγοντι πανιερ. μητροπολίτῃ Κασανδρείας κ. Εἰρηνικίῳ
διαμένοντι ἐν Χάλκῃ. — Προχθὲς δὲ, μνήμη Ἀλεξάν-
δρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τηλεγραφικῶς
συνεχάρη μὲν τῇ ἐορτάζοντι σεβασμ. μητροπολίτῃ
Θεσσαλονίκης, ἠΰξατο δὲ τὰ δέοντα τοῖς τὴν ὀνομα-
στικὴν αὐτῶν ἐορτὴν ἄγουσι κκ. Ἀλεξ. Κωνσταντινίδῃ
πασᾷ βοηθῷ τοῦ νομάρχου Θεσσαλονίκης, Ζωηρῷ πασᾷ,
Μαυρογένει βέη, Παντζίρη βέη, Ἀλ. Δ. Φωτιάδῃ, Ἀλ.
Σινιόσογλου καὶ Ἀλ. Μελαχροινῷ — καὶ διὰ τοῦ ἱεργ.
δευτερεύοντος τοῖς κκ. Καμπούρογλου πασᾷ, Γάγκῳ
ἐφέντῃ ἀντιπροσώπῳ τῆς ἡγεμονίας Σάμου Ἀλ. Νκούμ
καὶ Ἀλ. Δεβεδζῆ, (ἀδελφῷ τῆς Α. Θ. Παναγιώτης).

Πανήγυρις εὐποιῆς. — Εἰς νέαν εὐποιῆς
πανήγυριν οἱ ὁμογενεῖς συνεκλήθησαν τῇ παρελθού-
σῃ κυριακῇ, 26 λήγοντος, δευτέραν ταύτην ἐντὸς
δεκαπενθήμερης, ἐορτάζοντος τοῦ ἐν Πρώτῃ Ὀρφανο-
τροφείου τῶν θηλέων Σινιόσογλου. Μετὰ τὴν θείαν
λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μεταμορφώ-
σεως, καθ' ἣν ἐχοροστᾷ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς
πατριάρχης, ὃς μετὰ τὴν ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξοδὸν ἐψάλε
τὸ νενομισμένον τρισάχιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἱδρυτοῦ
τοῦ Ὀρφανοτροφείου Συμεῶν Σινιόσογλου, μετέβησαν
εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν τελετῶν οἱ προσελθόντες, ὅπου
ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας τοῦ Ὀρφανοτροφείου σεβ.
μητροπολίτης Μαρωείας, ὑπέβλε τὴν ἐκθεσιν τῶν
κατὰ τὴν λήξαν χρονικὴν περίοδον πεπραγμένων. —
Ἐν τῇ τελετῇ παρήσαν οἱ σεβ. συνοδικοὶ Κυζίκου,
Χίου, Καστορίας, Δρυϊνουπόλεως καὶ Λέρου-Καλύμνου,
οἱ ἐφοροὶ τοῦ καθιδρύματος, καὶ τινες ὁμογενεῖς,
ἐλθόντες εἰς Πρώτην, μεθ' ὅλην τὴν ἐπικρατήσαν
ἐλεεινὴν ἀτμοσφαιρικὴν κατὰστασιν. — Τὰ περιποιή-
σεως καὶ παιδευτέως τυχόντα κατὰ τὸ λήξαν ἔτος
ὀρφανά ἀριθμοῦνται 50 — ἡ οἰκονομικὴ κατὰστασις τοῦ
Ὀρφανοτροφείου ἦν καλὴ. — Τὴν τελετὴν ἐπεσφράγισεν
ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης εὐξάμενος
ὑπὲρ ἀναπαύσεως μὲν τῶν ψυχῶν τῶν κειμένων
εὐεργετῶν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἀνδρέου Συγγροῦ
καὶ Συμεῶν Σινιόσογλου, ὑπὲρ ὑγείας δὲ καὶ μακροη-
μερεύσεως τοῦ μεγάλαιστατου ἡμῶν ἄνακτος.

Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες. — Ἀπὸ μηνὸς σχε-
δὸν ἤρξατο ἐν Ἀθήναις ἐκδομένη ἐφημερίς ἐβδομα-
διαία τίτλον μὲν φέρουσα «Βυζαντινὴ Ἐπιθεώρησις»,
ἀσχολουμένη δ' εἰς εἰδήσεις ἀπορώσας πρώτιστα καὶ
κυρίως εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν
ἑαυτῆς καὶ τοῦ ποιμνίου συμφερόντων καὶ δικαιομά-
των. Εὐχόμεθα τῇ καλῇ συναδέλφῳ προκοπῇ καὶ

εὐημερίαν, ἐλπίζομεν δ' ὅτι πολλοὶ θέλουσι προθυμηθῇ
νὰ στηρίξωσιν αὐτήν, ὡς πάντοτε πρέπει νὰ βοηθῶσι
πᾶν φύλλον ζητοῦν νὰ διαχέῃ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας.
Ἡ ἐτησία συνδρομὴ τῆς «Βυζαντινῆς Ἐπιθεωρήσεως»
ἐστὶν εἰς πάντα τὰ βελάντια προσιτή.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ

Ἐκ Φιλαδελφείας τῶν ἠνωμένων πολιτειῶν
(Ἀμερικῆς) ἐπιστέλλουσιν ἐκφράζοντες τὴν χαρὰν τῶν
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὀρθοδόξων ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῆς Μ.
Ἐκκλησίας ἀποδοχῇ τῆς αἰτήσεως τοῦ τέως εἰς τὴν
χριστιανικὴν κοινότητα τῶν μεθοδιστῶν ἀνήκοντος
Ροβέρτου Ἰωσὶά Μόργκαν καὶ ἀπὸ τῆς 5 αὐγούστου
κατατρεχθέντος ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις Ραφαήλ. Τυχὼν
τοῦ θείου βαπτίσματος ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου
Πηγῆς ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Πιλαγονίας ὑπ'
αὐτοῦ καὶ ἐχειροτονήθη διάκονος τῇ 12 αὐγούστου
καὶ πρεσβύτερος τῇ 15, γυμναζόμενος ἤδη ἐν τῇ ἐξα-
σχῇ τῶν ἱεραϊκῶν αὐτοῦ καθήκοντων. Ὁ πανο-
σιολογ. πρεσβύτερος κ. Ραφαήλ Μόργκαν κέκτηται
παιδείαν βάσιμον καὶ πολλὴν εὐρύαν, ἀσχολεῖται δὲ
νῦν εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἐλληνικῆς, φιλοξενούμενος
ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

ΠΡΩΗΝ ΓΑΝΟΥ-ΧΩΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

Ἀπεβίωσε τῇ κυριακῇ, 26 λήξαντος αὐγούστου μη-
νός, ἐν Φαναρίῳ, παρὰ τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ, ὁ ἀπὸ ἐνὸς
ἔτους σχολάζων μητροπολίτης πρόεδρος Γάνου
καὶ Χώρας Κωνσταντῖος Ἰσαακίδης, ὑπερ-
βάς τὸ ἐβδόμηκостὸν τῆς ἡλικίας ἔτος. Ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει γεννηθεὶς καὶ διδασθεὶς ἀρκούντως ἐν τῇ
πρὸ ἐξηκονταετίας ἀκμαζούσῃ ἐλληνικῇ σχολῇ Κοντο-
σκαλίου, κατετάχθη ἐν τῷ ἱερῷ κλήρῳ καὶ διατελέσας
ἐπὶ τινι ἔτη διάκονος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μέχρι τοῦ
βαθμοῦ τριτεύοντος, ἐχειροτονήθη τῷ 1868 ἐπίσκοπος
Τρίκκης, ἐπὶ μητροπολίτου Ἀκρίσσης Στεφάνου, προή-
χθη μετὰ ὀκταετίαν εἰς τὴν μητρόπολιν Φαναρίου καὶ
Φερτάλων, τῷ 1880 εἰς τὴν τῆς Καστορίας, ἀφ' ἧς
ἀποχωρήσας μετὰ διετίαν, ἐψηφίσθη τῷ 1883 μητρο-
πολίτης Νεοκισσαρείας, διοικήσας τὰς ἐπαρχίας ταύ-
τας μετὰ πολλῆς δραστηριότητος. Τῷ 1895 μετετέθη
εἰς τὴν μητρόπολιν Βερροίας, ἀφ' ἧς πέρυσι, διὰ τὸ
δυσδιοίκητον, μετετέθη πρεσβυτικῶς εἰς τὴν Γάνου
καὶ Χώρας, μὴ ἀποδεξάμενος αὐτήν, ἕνεκα τοῦ ἀκρο-
σφαλοῦς τῆς ὑγείας, προσβληθείσης ἐν Βερροίᾳ. Ὁ
μακαρίτης Κωνσταντῖος ἐ χρημάτισε μέλος τῆς ἱερᾶς
Συνόδου κατὰ τὴν πρώτην ἱερατείαν τοῦ παναγιωτά-

του πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης ἕως τῆς εἰς Καστορίαν μεταθέσεως, καὶ ἀπὸ τοῦ 1899—1901, δικτελέσας πρόεδρος πολλῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπιτροπῶν καὶ διακριθεὶς διὰ τὴν δραστηριότητά ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἀνατιθεμένων αὐτῷ ἐντολῶν καὶ τὴν εἰς τὸν κατὰ καιροῦ πατριάρχην εὐλαβῇ ἀφοσίωσιν. Γνωστὴς τῆς τουρκικῆς, ἀλλ' ἅμα γινώσκων καὶ πολιτεύηται πρὸς τὴν κοσμικὴν ἀρχήν, ἐκτίησας πολλῶν μεγιστάνων τὴν εὐνοίαν.—Ἡ κηδεὶα αὐτοῦ ἐγένετο τῇ δευτέρᾳ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφ, προεξάρχοντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Χίου, Καστορίας καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης, περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, προσελθὼν ἐκ τῆς ὁρατικῆς πύλης, ἀνέγνω τὰς ἐπὶ νεκροῖς συγχωρητικὰς εὐχάς.

Θεολογικὴ σχολή.—Ἐν δύο προγενεστέροις φύλλοις ἡμῶν ἐγράφησαν ὀλίγα ἀφορῶντα εἰς τὸν πρῶν καθηγητὴν τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς κ. Ξεν. Λαμπρίδην, ἐπὶ δεκαετίαν ἐν αὐτῇ διδάξαντα ἅπερ ἀνέλαβε νὰ διδάσκη μαθήματα. Γνωστὴ δ' ἐγένετο τελευταῖον ἡ λυπηρὰ διαφωνία ἡ γεννηθεῖσα μεταξὺ τοῦ τέως σχολάρχου καὶ τινῶν καθηγητῶν ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιδιώκουσα τὴν παράκαμψιν τῶν ἐκ τούτων δυσχερειῶν καὶ ποθοῦσα τὴν περαιτέρω συνεργασίαν πάντων, ἀπεφάσισε καὶ διέταξε νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ πρὸς τὸν τέως σχολάρχην διυστάμενοι καθηγηταί, ἀπαντήσας δὲ ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς κ. Λαμπρίδης ἐδήλωσε τηλεγραφικῶς ὅτι θεωρεῖ ἀδύνατον τὴν μετὰ τοῦ σχολάρχου συνεργασίαν αὐτοῦ. Ἡ τηλεγραφικὴ αὐτοῦ αὕτη ἀπάντησις ἐθεωρήθη συνοδικῶς παραίτησις ἀπὸ τῶν διδασκαλικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, ἣν ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέξατο. Ἔργον ἅγιον ἤθελεν εἶναι ἐὰν μὴδέποτε προστριβαί τοιαῦται λαμβάνωσι χώραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ χώρῳ, οὗ ἡ ἀποστολὴ ἀντικρὺς ἀντίκειται πρὸς αὐτάς.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ

Σήμερον, τῇ 10 1/2 π. μ. ὥρᾳ, ἡυλογήθη ἡ ἐνταῖς τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους τῆς πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, προῖστχμένου τῆς ἱερᾶς τελετῆς τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, μετὰ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Πελαγονείας, Χίου, Μεσημβρίας, Βάρνης, Μαρωνείας, Καστορίας, Γρεβενῶν, Σερβίων καὶ Κοζάνης καὶ Νευροκοπίου. Παρίσταντο κατὰ τὴν τελετὴν οἱ πανοσγ. ἐπίτροποι Παναγίου Τάφου, Σινῆ καὶ Ἀγίου Ὁρους Ἀθῶν, ὁ ἐφημέριος τῆς Ἀγγλικῆς ἐνταῦθα πρεσβείας αἰδεσιμ. κ. Μάρκος Σουέ-

ηβυ, οἱ ἑσπεροι, καθηγηταί καὶ μαθηταί καὶ πολλοὶ φιλόμουσοι. Μετὰ τὸν ἀγισμὸν, ὁ πανιερ. σχολάρχης ἀνέγνω τὸν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει λόγον, ἀναγνούς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τελειοφοίτων τοῦ λήξαντος ἔτους καὶ τὰ τῶν βραβευθέντων μαθητῶν τῶν λοιπῶν τάξεων. Μεθ' ὃ ἡ Α. Θ. Π. εὐλογήσας τὸ ὄνομα Κυρίου, ἡυχαρίστησε τοῖς ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐπιτελέσασιν τὸ καθήκον αὐτῶν, ἡύξατο μᾶλλον καρποφόρον τὸν ἀρχόμενον ἤδη σχολικὸν ἐνιαυτὸν, καὶ συνεβούλευσε τὰ δέοντα τοῖς εἰσέτι μαθητεύουσι.

*

Οἱ τελειόφοιτοι τοῦ λήξαντος ἔτους (ἐκ 352 μαθητῶν) εἰσὶ 33, ὧν ἀλφαριθμητικὸν ὧδε πρέχονμεν κατάλογον. Ἐκ τούτων 22 ἔτυχον τοῦ βαθμοῦ Ἀριστα, 7 τοῦ Πάνυ Καλῶς καὶ 4 τοῦ Καλῶς. Ἐκ τῶν 33 τελειοφοίτων δέκα διήκουσαν καὶ τῶν μαθημάτων τοῦ Διδασκαλείου, τούτους δὲ διακρίνομεν ἐνταῦθα διὰ τοῦ προταττομένου ἀστερίσκου. Εἰσὶ δ' οὗτοι:

Ἀδαμάντιος Θεμιστοκλέους ἐκ Χελῆς—* Ἀθανάσιος Ραπτόπουλος ἐκ Χίου—Ἀναστάσιος Μυριδίδης ἐκ Σουκῆς—Γεώργιος Παπαδόπουλος βυζάντιος—* Δημήτριος Σουγγάρης ἐκ Σελίτσης—Εὐστάθιος Μαζούτογλου ἐκ Μουταλάσκης—Εὐστράτιος Μόσας ἐκ Μαδύτου—Θεοφάνης Μέντσος ἐκ Βητσάνης—Ἰωακείμ Ἰωακείμιδης ἐκ Κοτυώρων—Ἰωάννης Βορδόκας ἡπειρώτης—* Ἰωάννης Δρόσος ἐκ Μηλίου (Γανοχώρων)—* Ἰωάννης Κοκκινάκης διάκονος ἐξ Ἰντζέκιοι (Γανοχώρων)—Ἰωάννης Πιπαδάτος ἐκ Μυριοφύτου (Γανοχώρων)—Νικόλαος Ὁρθολογίδης ἐκ Νικομηδείας—* Πέτρος Νάκος ἡπειρώτης—* Πλάτων Κεσσίσογλου βυζάντιος—Πολύδωρος Βεζυρόπουλος ἐξ Ἐπιβατῶν—Σπυρίδων Σπυρίδης ἡπειρώτης—Στυλιανὸς Μποσίνης ἐκ Χίου—Φώτιος Ταμπουρᾶς ἐκ Δαρδανελλίων—* Χρήστος Ἀγγελίδης ἐκ Ναζιανζοῦ—* Χρήστος Παπαστρατίου ἐκ Χελῆς.

*

Ἀντώνιος Χατζῆ Γεννάκης ἐκ Δαρδανελλίων—Βασίλειος Μούτσος ἡπειρώτης—* Δημήτριος Βασιλειάδης ἐκ Μετρῶν—* Λύσανδρος Θεοδωρίδης ἐκ Κασταμονῆς—Σωκράτης Πιπαδόπουλος βυζάντιος—Τέρπανδρος Μαρῖνος βυζάντιος.

*

Ἀλέξανδρος Βαφειδῆς ἐκ Χελῆς—Ἰωάννης Κροῦσος ἐκ Κεφαλληνίας—Κωνσταντῖνος Γραμματόπουλος ἐκ Πύργου (Δέρκων)—Μιχαὴλ Λιόντας ἐκ Σπετσῶν.

ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΩΝ ΕΛΕΓΧΟΣ

Τὸ ἐν Παρίσις τηλεγραφικὸν Πρακτορεῖον «*L' Information*» ἐδημοσίευσε τὸ ἀκόλουθον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ ἡμερομ. 31 Αὐγούστου, (ν. η.) τηλεγράφημα.

«Ἡ Ὑ. Πύλη ἐπενέλαθε τὰς προηγουμένως δοθείσας διαταγὰς περὶ ἀμειλίκτου κατὰδίωξης τῶν ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς νομοῖς τοῦ κράτους δραστῶν συμμοριῶν. Ἐκθεσίς τις, ἀποστειλθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς μητροπόλεως Καστορίας πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, διαπιστοῖ ὅτι ἡ κατεὐχθεῖς ἤρξατο ἐπερχομένη ἐν τῷ νομῷ Μοναστηρίου. Εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους ἐνεποίησε συγχίνησιν καὶ ἐκπληξιν ὅτι ἡ ἐκθεσίς αὕτη, ἡ ἀποτελοῦσα ἔμμεσον ὁμολογίαν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν τούτων τῶν Ἑλλήνων προερχομένην».

Ἐνετάλημεν ἵνα διαφεύσωμεν ἅπαν τὸ εἰς τὴν μητρόπολιν Καστορίας ἀναφερόμενον μέρος τοῦ ὡς ἄνω τηλεγραφήματος, τοῦ μετὰ περισσῆς κακοβουλίας καὶ κακεντρεχείας πειρωμένου νὰ ἐπιρρίψῃ, ἀμέσως μὲν, εἰς τὸν μητροπολίτην Καστορίας, ἔμμεσως δὲ, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἐν Μακεδονίᾳ ὀρθοδόξους μητροπολίτας, τὴν εὐθύνην τῆς ἐκεῖ ἐκθέσεως καταστάσεως. Οὐδεμία τοιαύτη ἐκθεσίς τῆς μητροπόλεως Καστορίας ἐλήφθη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ, συνεπῶς, τῆς βάσεως μὴ ὑπαρχούσης, καταρρέουσιν ἀφ' ἑαυτῶν πάντα τὰ περὶ ἀνακοινώσεως τοιαύτης ἐκθέσεως εἰς τοὺς κυβερνητικοὺς κύκλους καὶ περὶ τῆς ἐμποιγηθείσης εἰς αὐτοὺς ἐντυπώσεως, χαλκευθέντα ὑπὸ τῶν καταχρωμένων, διὰ πολλοστήν φορὰν, οὕτως ἄσυστόλως, τὴν ἀγαθὴν πίστιν τῆς διευθύνσεως τοῦ Πρακτορείου.

Τὸ αὐτὸ Πρακτορεῖον ἐδημοσίευσε, ἐπίσης, καὶ τὸ παρὰ πόδας τηλεγράφημα.

«Κωνσταντινουπόλις 24 Αὐγούστου.

Ἐμφύλιοι ἐκκλησιαστικαὶ διενέξεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰωακείμ Γ' διεμχρτήθη παρὰ τῇ πρεσβείᾳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διὰ τὴν εἰς τὴν χώραν ταύτην εἴσοδον Ἑλλήνων ἱερέων μὴ ἐφωδιασμένων διὰ κανονικῆς ἀδείας ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ διαμαρτύρησις αὕτη διευθύνεται κατὰ τῶν ἐκ

τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κληρικῶν, τῶν ἐξασκούντων τὰ ἱερατικά αὐτῶν καθήκοντα ἐν ταῖς ὀρθόδοξοις κοινότησι τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐξαρτωμένων μόνον ἐκ τοῦ πατριαρχείου τῆς Ἑλλάδος».

Καὶ τὸ τηλεγράφημα τοῦτο διάστρέφει, τερατωδῶς, τὴν ἀλήθειαν. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον οὐδεμίαν διαμαρτύρησιν ἀπηύθυνε πρὸς τὴν ἐνταῦθα πρεσβείαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ἀλλὰ, δι' ἐπιστολῆς, ἀνεκοίνωσεν ὅτι «ἐπειδὴ συμβαίνει ἐνίοτε ἵνα μεταβαίνωσιν αὐτόσε καὶ κληρικοὶ μὴ ἔχοντες τὴν κανονικὴν ἀδειαν τῆς οἰκείας αὐτῶν ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ὑπόπτου δὲ, ἔστιν ὅτε, παρελθόντος καὶ ποιοῦ, οἵτινες, περιερχόμενοι τυχοδιωκτικῶς τὰς αὐτόθι ὀρθοδόξους παροικίας καὶ παρουσιαζόμενοι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὡς κληρικοὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, γίνονται, ὡς ἔστιν ἐπόμενον, αἰτία πολλῶν σκανδάλων καὶ ἀτόπων», διὰ ταῦτα, πρὸς ἄρσιν καὶ πρόληψιν ἐν τῷ μέλλοντι τῶν σκανδάλων τούτων, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον θερμὴν διετύπωσε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν παράκλησιν ὅπως μετὰ τῶν λοιπῶν περὶ μεταναστῶν μέτρων αὐτῆς «θεσπίσῃ, εἰ δυνατόν, καὶ περὶ τῶν μεταναστευόντων αὐτόσε Ὀρθοδόξων ἐξ Ἀνατολῆς κληρικῶν, ὅπως μηδεὶς αὐτῶν γίνηται δεκτὸς ἐν τοῖς ὅριοις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μὴ ὧν ἐφωδιασμένος διὰ κανονικοῦ ἀπολυτηρίου ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ τοῦ κατ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἢ ὑπὸ τῆς ἰδίας ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ἐὰν ὁρμάται ἐξ ἄλλων αὐτοεσάλων ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν, φερόντων δὲ καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῶν οἰκείων Ἀμερικανικῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν».

Ἐπομένως, τὰ περὶ ἐμφυλίων ἐκκλησιαστικῶν διενέξεων μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ περὶ δυσμενῶν διαθέσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τῶν ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κληρικῶν, εἰσὶ κυήματα τῆς φαντασίας τοῦ τροφοδοτοῦντος, ἐντεῦθεν, τὸ Πρακτορεῖον ἀνταποκριτοῦ αὐτοῦ, οὐτινος τὸ θράσος ἐξισοῦται πρὸς τὴν ἀμάθειαν τῶν κατ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας ὠνευρεῖται τὴν ὑπαρξίν πατριαρχείου τῆς Ἑλλάδος.

ΔΙΩΓΜΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

Ἐκθεσίς ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου
Φιλιππουπόλεως.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Παρά τὰς ἡμετέρας καταγγέλλας καὶ διαμαρτυρίας πρὸς τε τὸν Νομάρχην Φιλιππουπόλεως καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐν Σοφίᾳ κεντρικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ Σχρριεῖου Οἰκοτροφείου καὶ τὴν ὑπὸ τῶν ἀρπάγων γενομένην προκήρυξιν πρὸς ἐνοικίαις κτημάτων ἀνηκόντων τῇ ἡμετέρᾳ Κοινότητι, περὶ ὧν ἐγκλίρως καὶ ἐκτενῶς ἔγραψα τῇ Υ. Θ. Π., τῇ 4ῃ ὁδεύοντος, τὸ μὲν Οἰκοτροφεῖον κατελήφθη ἐπισήμως, ἡ δὲ ἐνοικίαις τῶν κοινοτικῶν κτημάτων ἐγένετο τῇ 9ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ τῆς Ἀγίας Μαρίας, ὅπερ κεῖται ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς μητροπολιτικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τὸ ὅποιον χρησιμεύει ὡς γραφεῖον τῶν ἀρπάγων καὶ σφετεριστῶν τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινοτικῆς ἡμῶν περιουσίας.

Ταῦτα μετὰ μεγάλης λύπης φέρων εἰς γνῶσιν κτλ.
Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 12 Ἰουνίου 1907.

Ὁ τοῦ ἁγίου Φιλιππουπόλεως Ἐπίτροπος
† Ἀρχιμανδρίτης ΦΩΤΙΟΣ

Ἐτέρα ἔκθεσις τοῦ αὐτοῦ.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Σχισμῶτος διατρέβω ἐν Στεννήμαχῳ, ὁπόθεν, τοῦ Κυρίου εὐδοκοῦντος, θέλω ἐπισκεφθῇ τὰ ἐπὶ τῆς Ροδόπης λείψανα τῶν ἡμετέρων χωρίων.

Αἱ ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μου ἐντυπώσεις εἰσὶν ἄγαν ὀδυνηραί. Ὀλόκληρος ἡ πόλις τῆς Στεννήμαχου ὁμοιάζει πρὸς νεκροταφεῖον, ἐν ᾧ μόνον θρήνους καὶ κλαυθμούς ἀκούει τις. Σκοπὸς τῆς ἐμῆς περιοδείας εἶνε ἡ πρηγορία τῶν χριστιανῶν καὶ ἡ διακινῶνις διαφόρων ὑποθέσεων, περὶ ὧν θέλω ἐκτενῶς, γράψῃ τῇ Υ. Θ. Παναγιότητι εὐθὺς ὡς ἐπιστρέψω εἰς Φιλιπούπολιν.

Ἐπὶ τούτοις κτλ.

Ἐν Φιλιππουπόλει τῇ 25 Ἰουνίου 1907.

Ὁ τοῦ ἁγίου Φιλιππουπόλεως Ἐπίτροπος
† Ἀρχιμανδρίτης ΦΩΤΙΟΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἐκθεσίς Μητροπολίτου Πελαγονείας.
Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κατ' ἀσφαλεῖς ἐκ Μοναστηρίου πληροφορίας, λίαν διεσκαλεύθη ἡ τάξις ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Συνεχίζων τὴν ἀπὸ 8 μεσοῦντος ἔκθεσίν μου, ἀναφέρω ὅτι, τῇ 2 Αὐγούστου, ἡ συμμορία τοῦ φοβεροῦ ἀρχιληστοῦ Δήμου τοῦ ἐκ Μογίλας ἐφόνευσεν τὸν ἐκ τοῦ χωρίου Βαλτώδους (Βαλδόεντσι) ὀρθόδοξον πρόκριτον Τράικον Γεωργίου.

Τῇ δὲ 8 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου, ἡ αὐτὴ βουλγαρικὴ συμμορία ἐπέδραμε τὸ ὀρθόδοξον χωρίον Δοβρομέριον, ὅπως ἐξοντώσῃ τὸν ἱερέα παπᾶ Χρήστον καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ. Ὁ παπᾶ Χρήστος εἶναι υἱὸς τοῦ περιφήμου παπᾶ Γιαγκούλα, περὶ οὗ ἔγραψα πρὸ καιροῦ τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι, ἀποθνήσκων ἑκατοντούτης, ἠυλόγησεν ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης τοὺς πολλοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ μείνωσιν αὐτοὶ καὶ τὸ χωρίον του Δοβρομέρι μέχρι θανάτου ὑποτεταγμένοι καὶ ἀφωσιωμένοι τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ὀρθοδόξῳ Μητροπολίτῃ Πελαγονείας· μόνον δὲ ὅτε ἔλαβε τοιαύτην ὑπόσχεσιν τῶν οἰκείων, ἐξηπλώθη καὶ πρέδωκεν ἐν εἰρήνῃ τῷ Πλάστῃ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν. Π πολὺτλας λοιπὸν υἱὸς αὐτοῦ παπᾶ Χρήστος, πλειστάκις ἀπειληθεὶς τὴν ζωὴν καὶ καταφυγὼν εἰς τὴν Ἱ. Μητροπόλιν, κατάρθωσε νὰ ἀποκρούσῃ τὴν νυκτερινὴν ταύτην ἐφοδὸν καὶ νὰ σωθῇ πανοικί, ἀλλ' οἱ Βούλγαροι παρέδωκαν πυρὶ τὸν ἀχυρῶνα του καὶ ἐφόνευσαν ἐκ τῆν οὐσίας αὐτοῦ 10 βουβάλους, μίαν ἀγελᾶδα, 2 μόσχους καὶ πληθὺν χοίρων καὶ ὀρνίθων. Βεβαίως ὁ ὁμολογητὴς οὗτος Λευτῆς δὲν θὰ διαφύγῃ τὸ μαρτύριον.

Τῇ 7 Αὐγούστου, περὶ τὴν 12 τῆς ἐσπέρας, ἐπληρώθη ὑπὸ ἀγνώστων, ἐντὸς τοῦ Μοναστηρίου, ὁ ἐκ Δικθατοῦ βούλγαρος Λόζαν Δάμε.

Τῇ 8 Αὐγούστου, περὶ τὴν 12 τῆς ἐσπέρας, ἄγνωστοι ἐφόνευσαν αὐτόθι τὸν βούλγαρον πρωτομαίστορα τῆς τῶν καπῆλων συντεχνίας Πέτκον Ποπῶφ.

Λύθημερὸν, περὶ τὴν αὐγὴν, 8 ὀρθόδοξοι ἀγωγιάται μετὰ δεκαετοῦς παιδὸς, ἄπαντες ἐκ τοῦ χωρίου Δωρεᾶζα τῆς Σαμαρίνης τῆς Ἡπείρου, πωλήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ Μοναστηρίου ἀσφαλτον καὶ ἀψάμενοι τῆς ὁδοῦ εἰς τὴν πατρίδα διὰ Φλωρίνης, μόλις ἐξῆλθον τοῦ Μοναστηρίου, προσεβλήθησαν ὑπὸ 11 ὀπλοφόρων καὶ, πυροβοληθέντες, δύο μὲν ἐπληρώθησαν βρέως, ὁ Νικόλαος Ζήτης καὶ ὁ Στέργιος Νικολάου (ἐτῶν 28 καὶ 30) καὶ νοσηλεύονται ἐν τῷ ἡμετέρῳ Νοσοκομείῳ.

οὗ δὲ λοιποὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, ἀφ' οὗ πάντες καλοκαγάρως ἐληστεύθησαν ὑπὸ τῶν ὀπλοφόρων καὶ κατέστησαν ἐλαφρότεροι. Ταῦτα δὲ πάντα διχθρηματίζονται ὑπὸ τὰς ὄψεις τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων καὶ τῆς Ἀστυνομίας, ἥτις, ὡς ἐκ περισσοῦ, ἐκάλυψε τὸν κλητῆρα τῆς Μητροπόλεως καὶ ἐπέταξεν αὐτῷ νὰ ἀφαιρέσῃ τὸ ὃ φέρει ἐπὶ κεφαλῆς δικηρικὸν σῆμα — ὃ φέρει καὶ ὁ τῆς βουλγαρικῆς ἐπισκοπῆς καὶ οἱ τῶν Προξενείων, — διότι ἄλλως θὰ τῷ ἀφαιρεθῇ ἐν μέσῃ ὁδῷ ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν πρακτόρων. Ὡστε δὲν κατιδιώκονται ὠρισμένοι Μητροπολίται, ἀλλ' αἱ Μητροπόλεις καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Πτριρχείου ἐν Μακεδονίᾳ.

Ἐν τούτοις κτλ.

Ἐν Φαναρίῳ, 16 Αὐγούστου 1907.

† Ὁ Πελαγονεὶας ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἐκθεσίς Μητροπολίτου Δράμας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἰνα ἡ ἀπαισία εἰκὼν τῶν κατὰ τὸν μῆνα Ἰουλίου τετολμημένων βουλγαρικῶν κκοιργημάτων ἢ πλήρης, σημειωθῇ τῶν καὶ τὰ ἀκόλουθα. Τὴν εἰκοστήν Ἰουλίου, ἐξώθεν τοῦ χωρίου Κλεπούσανας, ἐν τῷ χωραφίῳ του, κατεσφάγη ὁ ὀγδοηκοντούτης γέρον Γεώργιος Λάξου ὑπὸ Βουλγάρων. Τὴν 25ην τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐθερίσθησαν αἱ καπνοφυτεῖαι τῶν προκρίτων μας ἐν Κλεπούσανᾳ Κωνσταντίνου Κούτρου, Τάσου Στογιάννη, Ἀθηνάσιου Μισέρδε καὶ Γεωργίου Μπογιάν, πρὸς Βουλγάρων ὑποστάντες δὲ φθορὰν καὶ κατὰστροφὴν ἀνεπινόητον τηλικύτην, θὰ στερηθῶσι, μονονουχί, καὶ τοῦ ἄρτου οἱ κκοιζόμενοι. — Καὶ τὴν 5 Αὐγούστου, ἀναμέσον τοῦ χωρίου Σελινοῦ καὶ Κλεπούσανας, εὐρέθησαν κατεσφαγμένοι ὁ Μόσχος Τξιάρχης καὶ ἡ γυνὴ του, ἡλικίας ἀμφότεροι 50 ἐτών.

Ἡ εἰκὼν νεμίζω εἶνε ἀκούοντως ζοφερά καὶ λαλεῖ λίαν εὐγλώττως, ἵνα κινήσῃ εἰς οἶκτον τοὺς ἀποδυρομένους καὶ δαιμονιώδη θόρυβον διεγείροντας, διὰ τῆς ψύλλης τὸ πῆδημα καὶ τὸ δῆγμα, φιλοβουλγάρους ψευδοφιλανθρώπους.

Διχτελῶ κτλ.

Ἐν Δράμᾳ τῇ 12 Αὐγούστου 1907.

† Ὁ Δράμας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐκθεσίς Μητροπολίτου Μελενίκου.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Τὴν 31ην παρελθόντος μηνός Ἰουλίου, συμμορία βουλγαρικὴ, ἀποτελουμένη ἐκ τριάκοντα ὁλῶν προ-

σώπων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Βουλγάρου ἀξιωματικοῦ, Τσοδομίρ κκοιμένου, ἐκρύπτετο ἐν τῷ σχισματικῷ χωρίῳ Δερεΐ Μουσλήρ, μόλις μίαν ὥραν ἀπέχοντι τοῦ Μελενίκου· ἐννοηθεῖσα δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ καὶ πολιορκηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ, κατεστράφη καθ' ὅλοκληρίαν. Πρὸς ἐξέλεγξιν δὲ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς γενομένων ζημιῶν μετέβησαν ἐπὶ τόπου ὁ τε Γάλλος ἀξιωματικὸς M. Sarron καὶ ὁ ἐν Δεμίρ-Ἰσσάρ στρατιωτικὸς διοικητής, ὀνόματι Χαμδῆ ἐφέντης· ὁ δεύτερος, ἐπανελθὼν εἰς Δεμίρ-Ἰσσάρ, ἐπληροφόρησέ με ὅτι οἱ κκοιργοὶ βουλγαροκτονεῖται, πλὴν τῶν ἄλλων σχεδίων τὰ ὅποια εἶχον νὰ ἐκτελέσωσιν, εἶχον καὶ τὸν σκοπὸν νὰ με δολοφονήσωσι, μαθόντες ὅτι κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας θὰ μετέβαινον εἰς Μελενίκον πρὸς ἐπιτέλεσιν τεσσαρχικῆς ἡμέρας μνημοσύνου Μελενίκου τινος Γεωργίου Βοεβόδα κκοιμένου, διὰ δικθῆκης κκοιροδοτήσαντος εἰς τὴν Κοινότητα μίαν οἰκίαν καὶ 40 λίρας. Ἐπειδὴ δὲ, Παναγιώτατε, δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν μανθάνω ὅτι οἱ κκοιργοὶ καὶ δολοφόνοι Βούλγαροι ἐνεδρεύουσι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ με φονεύσωσι, διὰ τοῦτο, παρκαλῶ Αὐτὴν ὅπως εἰδωποίησιν τὸ τοιοῦτον τῇ σεβ. Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει καὶ ἐξικιτήσῃται παρ' Αὐτῆς τὴν, κατὰ τὸ δυνατόν, προστασίαν καὶ ἐξαπαλίσιν μου, εἰ καὶ ὡς στρατιώτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ πιστὸν καὶ ἀφωσιωμένον τέκνον αὐτῆς, ὑπκκοῦσας εἰς τὴν φωνὴν Αὐτῆς καὶ ἀναλαβὼν τὴν πνευματικὴν διακκβέρνησιν τῆς ἐπικαίρου καὶ ἐπικινδύνου ἐπκρχίας Μελενίκου, εἶχον ὑπ' ὄψει ὅτι ὀφείλω νὰ προκινδυνεύω ἐν τῇ προασπίσει καὶ ὑποστηρίξει τῶν θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν συμφερόντων αὐτῆς.

Ἐν Δεμίρ-Ἰσσάρ τῇ 9 Αὐγούστου 1907.

† Ὁ Μελενίκου ΑΙΜΥΛΙΑΝΟΣ

Ἐκθεσίς Μητροπολίτου Καστορίας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐπισυνάπτω τῇ πκοούτῃ μου ἐκθεσιν τοῦ πρωτοσυγκέλλου τῆς ταπεινῆς Μητροπόλεώς μου, ἐξιστοροῦσαν νέκ ἀνδραγαθήματα τοῦ βουλγαρικοῦ κομιτάτου, τὴν δολοφονίαν ἐπτὰ ὁμογενῶν, ἐξ ἐκ Νεβέσκης καὶ ἐνός ἐκ Λεχόβου.

Ὁ τελευταῖος, Παναγιώτατε, Ζῆσος Δημολίδης, πατὴρ πολυμελοῦς οἰκογενείας, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐκ Καστορίας φυγὼν ἐκ τοῦ χωρίου αὐτοῦ, ἐφθασεν ἡμῶς καθ' ὁδὸν παρὰ τὴν Μόκραιν καὶ ἐπληροφόρησεν ὅτι, τὴν νύκτα ἐκείνην, πολυ-

μελὴς βουλγαρικὴ συμμορία κατέλαβε τοὺς βράχους τῆς Βράψκνης, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ ἡ συνοδεία μου· περπατών δὲ ἡμᾶς ὠδήγησεν εἰς Σόροβιτς, δι' ἀπομεμακρυσμένης μὲν ἀλλ' ἀσφαλτοῦς ὁδοῦ, εἰς ἣν δὲν ἔφθικον αἰσφίρει τῶν δολοφόνων. Πρὸς τιμωρίαν τοῦ δυστυχοῦς διὰ τὸ ἔγκλημα ὁπερ διέπραξε περισώσας τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων, μεταβάλλεται τὴν νύκτα τῆς 27 Ἰουλίου εἰς τὸν ἔξω τοῦ Δεχόβου εὐρισκόμενον μύλον αὐτοῦ, κτεκερευόρησαν ἀπανθρώπως οἱ Βούλγαροι τὸν πολύκλυστον καὶ τιμιώτατον τοῦ χωρίου ὁμογενῆ.

Δι' ἄλλης νεωτέρας αὐτοῦ ἐκθέσεως ἀφηγείται ὁ Πρωτοσύγκελλός μου ὅτι πρὸ τινων ἡμερῶν παρὰ τὸ χωρίον Δρανόβενη συνεπλάκη ὁ αὐτοκρατορικός στρατός πρὸς πολυμελὴ βουλγαρικὴν συμμορίαν, νεωστὶ εἰσβαλοῦσαν ἐκ Βουλγαρίας, καὶ ὅτι κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθησαν 15 κομιτατζήδες, ἐν οἷς ὁ Πάντος Κλιάτσωφ, καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ διαβοήτου Τσι-καλάωφ καὶ πολλοὶ ἄγνωστοι, ἐν οἷς λέγεται ὅτι εὐρίσκοντι καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ.

Ἐκ τῶν οὕτως φανευθέντων, ὁ Πάντος Κλιάτσωφ ἐπὶ 7 ὁλόκληρα ἔτη χρηματίσας ἀρχηγὸς βουλγαρ. συμμορίας, εἶχε καταντήσῃ ἡ μάστιξ τῆς ἐπαρχίας μου, διαπράξας πλεῖστα ἐγκλήματα ἐναντίον τῶν ὁμογενῶν, ὅσοι δὲν προσεχώρουν εἰς τὸ δόγμα τῆς Ἐξαρτίας, ἐσχάτως δὲ, κατὰ μῆνα Δεκέμβριον, ἀνεχώρησεν εἰς Βουλγαρίαν, ἔνθα ὑπὸ τὰ ὄμματα καὶ τῇ ἐπιταύσει καὶ προτροπῇ τῆς βουλγαρ. Κυβερνήσεως, ἐν μέσῃ Σοφίᾳ, κατήρτισε εἰκοσαμελὴ βουλγαρ. συμμορίαν, ἐξωπλισμένην διὰ βουλγαρικῶν ὅπλων Μάνλιχερ καὶ, κατὰ μῆνα Ἰουνίου, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου, ὅπως συνεχίσῃ τὸ ἐκπολιτιστικὸν αὐτοῦ ἔργον.

Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀξιοσημειώτων γεγονότων, Παναγιώτατε, ἐξάγεται τὸ φυσικὸν συμπέρασμα ὅτι τὸ βουλγαρικὸν κομιτατόν, ἀποθρασυνθέν ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸ ἐνδυνάμυνσης ἰδιωζούσης ἀνοχῆς τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, ἐξακολουθεῖ διαρκῶς ἐγκληματοῦν ἐπὶ τῆς ζωῆς τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, καὶ ὅτι ἡ Βουλγαρία, ἔχουσα ἐλευθέρας καὶ ἀναπεπταμένας τὰς πύλας αὐτῆς εἰς τὸ ἴδιον αὐτῆς δολοφονικὸν γέννημα, τὸ βουλγαρικὸν κομιτατόν, ἐξοπλίζει τὰς φάλαγγας αὐτοῦ δι' ὅπλων βουλγαρικῶν, ἐν μέσῃ πρωτευούτῃ, καὶ ἀπολύει αὐτάς, μετ' εὐσυνειδησίας μοναδικῆς, ὑπὲρ τὰ βουλγαρικὰ σύνορα, μετὰ τὴν ἀδολὸν πρόθεσιν τῆς διακωλύσεως ἐν Μακεδονίᾳ τῶν ἀνωμαλιῶν καὶ τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς.

Καὶ οὕτω, Παναγιώτατε, τὸ βουλγαρικὸν δολοφονικὸν πρόγραμμα ἐξακολουθεῖ θριαμβεῦον διὰ τῆς συστηματικῆς ἀνθρωποκτονίας, ἐξασκουμένης ἐπιμελῶς κατὰ τῆς ζωῆς τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, πρὸς ἐξόντωσιν παντελῆ τοῦ ἡμετέρου φιλησύχου καὶ εὐσεβοῦς Γένους. Γινώσκουσα, δηλονότι, ἡ ἐν Σοφίᾳ ἐδρεύουσα σπεῖρα τοῦ δολοφονικοῦ Κομιτατοῦ, ὅτι αἱ μὲν δολοφονίαι τῶν ἡμετέρων παρέρχονται ἐν σιγῇ, ἡ οὐδεμίαν ἐντύπωσιν προξενοῦσι τοῖς ἀρμοδίοις καὶ ὅτι αἱ ἀλλεπάλληλοι δολοφονίαι αὐτῶν προκαλέσουσι, κατ' ἀνάγκην, ἐκ μέρους τῶν σφαγιαζομένων ἀντίποινα καὶ ἀντεκδικήσεις κτηνὲς αὐτοστιγμὴ ἐξογκούμεναι καὶ διστρεβλούμεναι, θὰ διασπασθῶσιν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον διὰ τοῦ ὑποχειρίου αὐτοῖς τύπου, ἡ δὲ ἐπίσημος Βουλγαρία, πεισθεῖσα ἐκ τοῦ παρελθόντος, ὅτι αὕτη καὶ μόνη κέκτηται τὸ προνόμιον τοῦ ἐξοπλίζειν ἐν τῷ ἔδαφει αὐτῆς, ἀτιμωρητῇ, δολοφονικὰ στίφη καὶ ἀποστέλλειν αὐτὰ πανηγυρικῶς εἰς Μακεδονίαν πρὸς διατάραξιν τῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας τοῦ τόπου εἰς βάρος πάντοτε τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ χωρὶς νὰ κινδυνεύῃ ἐν ταῖς ἀναρχικαῖς αὐτῆς πράξεσι νὰ ἐπισύρῃ ἐφ' ἐκυτὴν τὴν μῆνιν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τούναντίον δὲ ὅτι δι' ὑποκριτικῆς ὁλως καὶ ὑπόβουλου πολιτικῆς στηριζομένης ἐπὶ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, κατάρθρωσεν ἤδη νὰ κερδήσῃ τὴν εὐνοίαν τῆς εὐρωπαϊκῆς γνώμης, ἐξακολουθεῖ, ἐκάστη αὐτῶν, παίζουσα ἐν οὐ πικτικοῖς καὶ ἐμπαίζουσα τὴν εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, ἥτις ὀφείλει ἀντὶ παντός ἄλλου νὰ διακηρυχθῇ πρὸς τὴν βουλγαρικὴν Ἡγεμονίαν, τὴν πηγὴν πᾶσων τῶν συμφορῶν τοῦ τόπου, ἀπαγορεύουσα αὐτῇ, ἐπιμόνως καὶ ἐν εἴδει τελεσιγράφου, τὸν ἐξοπλισμὸν ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἔδαφους τῶν δολοφονικῶν τούτων ὁρδῶν καὶ τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν διὰ τῶν βουλγαρικῶν συνόρων πρὸς διαιωνίσιν τῶν δεινῶν τῆς αἱματοκυλισθείσης Μακεδονίας.

Εἴθε ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῶν οἰκτιρμῶν νὰ ἐξαγάγῃ τῆς ἀπάτης καὶ πλάνης τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς καὶ νὰ διαφωτίσῃ αὐτοὺς πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς φυγαδευσείσης καὶ ποθητῆς ἡσυχίας καὶ εἰρήνης τῆς χώρας.

Ἐν Φανερίῳ τῇ 15ῃ Αὐγούστου 1907.

† Ὁ Καστορίας ΓΕΡΜΑΝΟΣ

**Ἐκθεσίς πρωτοσυγκέλλου μητροπολίτου
Καστορίας.**

Εὐσέβαστέ μοι,

Συνεχίζων τὸ ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Ὑμ. προ-
σκυνητῆς μοι Σεβασμιότητος μαρτυρολόγιον τῆς ἐπαρ-
χίας αὐτῆς, τῆς περισσύτερον ἴσως τῶν ἄλλων ἐπαρ-
χιῶν τῆς Μακεδονίας δοκιμασθείσης καὶ βαφείσης ἐν
τῷ αἵματι τῶν δικαίων, ἀναγράφω χρονολογικῶς
τοὺς διαπραχθέντας φόνους ὑπὸ τοῦ ἐπαράτου βουλ-
γαρικοῦ κομιτάτου, τῆς αἰμοχαροῦς ταύτης ὑαίνης,
ἣτις δὲν ἐκορέσθη, ἀπὸ δεκαετίας καὶ πλέον, πίνουσα
τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὅσοι δὲν ὑποτάσσονται
ταῖς ἀρχαῖς τῆς Ἐξάρχιας, ἀλλ' οὐδὲ κάμπτεται οὔτε
συγκινεῖται ἐκ τῶν οἰμωγῶν τῶν σφαζομένων καὶ
ἐκ τῶν κλαυθμῶν πῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν ὧν ὁ ἀρι-
θμὸς καθ' ἑκάστην αὐξάνει, σὺν αὐτοῖς δὲ καὶ ἀραί
καὶ τὰ ἀναθέματα κατὰ τῶν ἀποβρασμάτων τούτων
τοῦ ἔθους.

Διὰ προηγουμένης μου ταπεινῆς ἐπιστολῆς ἐγνώρισα
τῇ Υ. Σ. τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ ἀτυχοῦς καθάκη τῆς Μη-
τροπόλεως μας Ἐμὶν μετὰ τοῦ συνόδου αὐτοῦ Χρήστου
Ζαπτιῆ ἐκ Λεχοῦ. ἤδη ἀναγράφω τὸν φόνον ἐξ χρι-
στιανῶν μας ἐκ τῆς Κωμοπόλεως Νεβέσκης, λαβόντα
χώραν τὴν 17 Ἰουλίου, καθ' ἣν μετέβαινον εἰς τὴν ἀγο-
ρὰν Φλωρίνης ἥτοι τοῦ Ἰωάννου Γκιώρε, οὗτινος τὸν ἀ-
δελφὸν Δημήτριον ἐφόνευσαν τῇ 20 Μαΐου, ἐν Μπελκα-
μενίφ, ἐγκαταλείψαντος τοῦ μὲν πρώτου σύζυγον μετὰ
ἐξ τέκνων, τοῦ δὲ δευτέρου ἐπίσης σύζυγον μετὰ
ἐννέα τέκνων, τοῦ Γεωργίου Δ. Μποῦρε, ἐγκαταλεί-
ψαντος σύζυγον καὶ τέσσαρα τέκνα, τοῦ Στεργίου Τσι-
κότη σύζυγον καὶ δύο τέκνα, τοῦ Εὐστρατίου Μελλᾶ
σύζυγον καὶ ἓν τέκνον, τοῦ Γεωργίου Πάνου νεκρῶν
σύζυγον, τοῦ 16 τοῦς παιδὸς Ἀναστασίου Νερίκα
καὶ τοῦ ἐκ Λεχοῦ Ζήση Δημουλίου, λαβόντας χώραν
τὴν 27 Ἰουλίου ἐν τῷ ἔξωθεν τοῦ χωρίου Μύλφ αὐτοῦ.

Ἐν Καστορίᾳ, τῇ 7 Αὐγούστου 1907.

Πρωτοσύγκελλος ΠΛΑΤΩΝ ΑΐΒΑΖΙΔΗΣ

Η ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΡΩΣΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν)

Θ'.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς «Προσυνοδικῆς Ἐπιτροπῆς»,
ἐν γενικαῖς αὐτῆς συνεδρίαις, ληφθεισῶν ἀπο-
φάσεων, ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν

κύρωσιν, λεπτομερῶς ἐπεξεργασμένα, τὰ περὶ
τοῦ ἀπαρτισμοῦ τῆς ἐκτάκτου Συνόδου τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ρωσσίας καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς
ἐξετάσεως καὶ λύσεως τῶν ἐν αὐτῇ πράξεων κε-
φάλαια, ἅπερ καὶ, τυχόντα τῆς αὐτοκρατορικῆς
κυρώσεως τῇ 25 Ἀπριλίου 1907, ἐδημοσιεύ-
θησαν ἐπισήμως ἔχοντα ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς.

1.—Ἡ Σύνοδος σύγκειται ἐξ ἐπισκόπων,
κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

2.—Οἱ ἐπίσκοποι τῶν ἐπαρχιῶν παρίστανται
ὑποχρεωτικῶς ἐν τῇ Συνόδῳ, οἱ βοηθοὶ δ' ἐπί-
σκοποι καὶ οἱ ἐφησυχάζοντες ἐμφανίζονται εἰς
τὴν Σύνοδον μετὰ προηγουμένην πρόσκλησιν
τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου.

3.—Οἱ ἐπίσκοποι τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ μὴ δυνά-
μενοι νὰ παρουσιάσωσιν εἰς τὴν Σύνοδον δι' εὐ-
λογον αἰτίαν, ἀποστέλλουσιν εἰς αὐτὴν ἀναπλη-
ρωτὰς αὐτῶν μετὰ δικαιώματος ψήφου ἐκ τῆς
τάξεως τῶν κληρικῶν.

4.—Οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, οἱ προσκαλούμε-
νοι εἰς τὴν Σύνοδον, συμμετέχουσιν ἐν τῇ ἐξε-
τάσει πασῶν τῶν συντακτικῶν ὑποθέσεων καὶ
ζητημάτων, ἀλλ' οἱ συνοδικοὶ ὅροι καὶ αἱ ἀπο-
φάσεις καταρτίζονται καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ
μόνων τῶν ἐπισκόπων ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐ-
τῶν.

5.—Πρὸς προκαταρκτικὴν ἐξέτασιν τῶν ζη-
τημάτων, ὡς ταῦτα θὰ ὀρισθῶσιν ὑπὸ τῆς Συνό-
δου, σχηματίζονται, ἐὰν ἡ Σύνοδος θεωρήσῃ τὸ
τοιούτου ἀναγκαῖον, ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, τῶν τε
ἐπισκόπων καὶ τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἰδιαί-
τεροι ἐπιτροπαὶ, αἵτινες καὶ ὑποβάλλουσι τὰ
συμπεράσματα αὐτῶν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Συ-
νόδου.

6.—Ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας μετὰ τοῦ ἐπισκό-
που ἐμφανίζονται εἰς τὴν Σύνοδον καὶ ἀνὰ δύο
μέλη, ἐν ἀπὸ μέρους τοῦ κλήρου καὶ ἐν ἀπὸ
μέρους τοῦ λαοῦ.

7.—Ἀπὸ μέρους τοῦ ἀνακτορικοῦ κλήρου καὶ
τοῦ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ,
μετὰ τῶν πρωτοπρεσβυτέρων τῶν διεπόντων τὰ
τῶν κλήρων τούτων, ἐμφανίζονται εἰς τὴν Σύνο-
δον καὶ ἀνὰ δύο μέλη, καὶ ἐν ἀπὸ μέρους τῶν
κτιτόρων τῶν ναῶν, κατ' ἐκλογὴν τῶν πρωτο-
πρεσβυτέρων.

8. — Αἱ ἐκλογαὶ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἐκ μέρους τῶν ἐπαρχιῶν, διεξάγονται ἐν ταῖς ἐνοριακαῖς, πρωτοπρεσβυτεριακαῖς, καὶ ἐπαρχιακαῖς συνελεύσεσιν. Ἐν ταῖς ἐνοριακαῖς συνελεύσεσιν ἐκλέγονται ἀντιπρόσωποι ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ εἰς δι' ἐκάστην ἐνορίαν. Ὁ κλῆρος τοῦ πρωτοπρεσβυτερίου, μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν, ἐν ταῖς πρωτοπρεσβυτεριακαῖς συνελεύσεσιν, ἐκλέγουσιν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν μελῶν ἓνα ἱερέα καὶ ἓνα λαϊκὸν ὅπως συμμετάσχῃ τῆς ἐπαρχιακῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως. Ἡ ἐπαρχιακὴ συνέλευσις ἐκλέγει, ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, τρεῖς ἱερεῖς καὶ τρεῖς λαϊκοὺς, ἐξ ὧν ὁ ἀρχιερεὺς τῆς ἐπαρχίας ὀρίζει ἓνα ἱερέα καὶ ἓνα λαϊκὸν πρὸς συμμετοχὴν ἐν τῇ Συνόδῳ. Ὁ τρόπος τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ὀρίζεται δι' ἰδιαιτέρων διατάξεων καταρτισθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου.

9. — Λαμβάνουσι μέρος ἐν τῇ Συνόδῳ, μετὰ δικαιωμάτων μελῶν, ἀντιπρόσωπος τῆς ὁμοπιστίας τῶν μοναστηρίων, τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀκαδημιῶν καὶ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, καθὼς καὶ ἰδιῶται γνωστοὶ διὰ τὴν θεολογικὴν αὐτῶν μάθησιν ἢ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν παιδείαν καὶ ἐν γένει τὸν ζῆλον αὐτῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου.

10. — Προεδρεύει ἐν τῇ Συνόδῳ τὸ πρωτεῦον μέλος τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου, οἱ δύο δὲ ἄλλοι μητροπολίται ἀναπληροῦσιν αὐτόν.

11. — Πρὸς διεξαγωγὴν τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν καταρτίζεται ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου γραμματεία ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ὑπαλλήλων τῶν συνοδικῶν ἰδρυμάτων, ὑποκειμένη τῷ προέδρῳ τῆς Συνόδου. Πρὸς συμμετοχὴν ἐν ταῖς ἐργασίαις τῆς γραμματείας ταύτης δύναται νὰ προσκαλῶνται λόγιοι, θεολόγοι καὶ γινώσται τοῦ κανονικοῦ δικαίου.

12. — Αἱ συνοδικαὶ συνεδριάσεις δεόν τὰ ὡσι δημόσιαι, ἀλλὰ τινες ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ γίνωνται καὶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἐὰν θεωρήσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον ἡ Σύνοδος, ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀδείας τοῦ παρίστασθαι εἰς τὰς συνεδρίας ταύτας εἰς ἀκροατὰς, ὀρίζεται ὑπὸ διατάξεων ἐγκριθεισῶν ὑπὸ τῆς Ἀγιωτάτης Συνόδου.

13. — Αἱ συνοδικαὶ ἐργασίαι δημοσιεύονται ὑπὸ τῆς γραμματείας ἐν εἵδει εἴτε συντόμων ἀνακοινώσεων, εἴτε στενογραφικῶν ἐκθέσεων.

14. — Τόπος τῆς Συνόδου ὀρίζεται ἡ Μόσχα. Ἐν Τσάρκοε Σέλο 25 Ἀπριλίου 1907.

Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ ζητήματα, οἷον τὸ περὶ μεταρρυθμίσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν, εἰς ὃ ζήτημα ἡ «Προσυνοδικὴ Ἐπιτροπὴ» ἐδιχάσθη εἰς δύο, ἰσόπαλα σχεδόν, στρατόπεδα ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ χωρισμοῦ ἢ μὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν ἀπὸ τῶν δημοτικῶν, τὸ περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως διὰ τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ πατριαρχικοῦ ἀξιώματος καὶ περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τοῦ Πατριάρχου ὡς τε Προέδρου τῆς Διοικήσεως Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας καὶ ὡς Πρωθιεράρχου ταύτης, τὸ περὶ τῶν περιοδικῶν Συνόδων, τὸ περὶ τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Πολιτείαν, ταῦτα πάντα, καὶ τὰ συναφῆ τούτοις, ἀφέθησαν ἵνα κανονισθῶσιν ἐν τῇ ἐκτάκτῳ Τοπικῇ Συνόδῳ, ἐκ συνενοήσεως, βεβαίως, πρὸς τὴν Πολιτείαν, διὰ τὰ σχετιζόμενα πρὸς ταύτην.

Καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ μένει, ἄχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, τὸ μέγα καὶ ζωτικώτατον διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας ζήτημα τῆς μεταρρυθμίσεως, ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ λυσιτελέστερον, τῶν κατ' αὐτὴν πραγμάτων.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ

Γενεαὶ ἀνθρώπων ἔρχονται καὶ παρέρχονται ἡ μία διαδέχεται τὴν ἄλλην καὶ ταύτην πάλιν ὁμοίως ἄλλη νεωτέρα ἀντικαθιστᾷ. Ὁ χρόνος τόσον ταχέως ρέει καὶ ὁ βίος ἡμῶν τόσον βραχύς τυγχάνει, ὥστε πρὶν ἢ καλῶς ἐννοήσωμεν, πότε ἤλθομεν εἰς τὸν κόσμον, αἴφνης βλέπομεν, ὅτι εὐρισκόμεθα περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου ἡμῶν.

Οἱ πατέρες ἡμῶν ἔζησαν, εἰργάσθησαν, ἐκοπίασαν καὶ ἀποκεκυηκότες ἐκ τῶν κόπων καὶ πόνων ἀπέθχον καὶ μόνον ἔχνη τινὰ τῆς ἐντεῦθεν διαβάσεως αὐτῶν διασώζομεν ἐν τῇ μνήμῃ. Καὶ ἡμεῖς πάντες, εἰς τὸν αὐτὸν τῆς φύσεως ἀπχράδατον ὑποκείμενοι νόμον, αὔριον θὰ γηράσωμεν καὶ, κατὰ σκοποὶ ἐκ τῆς βιοπίας

λης καὶ τῶν πολυειδῶν ἀγῶνων καὶ μόχθων, θά κλίνω-
μεν τὸν αὐχένα, καταβαίνοντες εἰς τὸν ψυχρὸν καὶ
χαίνοντα τάφον, τὰ πάντα ὀπισθενήμων ἐγκαταλιμπά-
νοντες καὶ μηδὲν ἕτερον ἐφόδιον συναποκομίζοντες διὰ
τὴν πέραν τοῦ σωματικοῦ θανάτου ὑπάρχουσιν αἰω-
νίαν καὶ ἀτελεύτητον ζωὴν τῆς ψυχῆς, εἰμὴ τὰς ἀγα-
θὰς καὶ κοινωφελεῖς πράξεις, ἐὰν τοιαύτας ἐποιήσαμεν
ζῶντες, τὴν παρήγορον ἐκ τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως
ἐλπίδα, ἐὰν ὄντως εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι ὑπῆρξαμεν,
καὶ τὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἐκ τῶν ἀγαθῶν τέκνων,
ἐὰν τοιαῦτα κατελίπομεν. Τὰ δὲ τέκνα ἡμῶν, ἀπερ
μέλλουσι νὰ διαδεχθῶσιν ἡμᾶς, κατὰ τὴν αὐτὴν ὁμοίως
τῶν ὁρῶν συνθήκην θὰ ἐκλείψωσι καὶ ταῦτα μετ' ὀλί-
γον ἐκ τοῦ προσώπου τῆς γῆς.

Τοιαύτη ἐγκεχάραται ἡ ὁδὸς τοῦ ἀνθρωπίνου βίου,
ὥστε τὰ τέκνα πάντοτε νὰ διαδέχωνται τοὺς ἀπερ-
χομένους γονεῖς, συνεχίζοντα τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀνθρω-
πίνου γένους μέχρι τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρου-
σίας καὶ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως πάντων, ὅποτε καὶ ὁ
κόσμος οὗτος θὰ λήξῃ, καὶ ἕκαστος ἡμῶν μέλλει, ἢ νὰ
βραβευθῇ εἰς τὴν αἰωνίαν χαρὰν εἰσερχόμενος, ἢ νὰ
τιμωρηθῇ, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον καὶ τὰς βασάνους
τῆς κολάσεως ὁδηγούμενος.

Ὁ τόσον πᾶνσόφως καὶ καλὰ λίαν τὰ πάντα δη-
μιουργήσας Θεὸς διὰ λόγους, οὓς ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, φέ-
ρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον γυμνόν, λεπτορυῆ,
ἀπαλόν, ἀδύνατον, ἀσθενέστερον ὅλων τῶν νεογνῶν,
καὶ πρὸς οὐδὲν ἱκανόν, ὡς πάντες γινώσκουμεν βλέπον-
τες τὰ γεννώμενα βρέφη. Ἐνεφύτευσεν ὁμῶς ἐξ ἄλλου
τρυφερὰν ἀγάπην καὶ φιλοστοργίαν εἰς τὴν καρδίαν
τῶν γονέων, οἵτινες οὐ μόνον ἀναπληροῦσι τὰ ἀδύνα-
τα παρ' αὐτῶν, ὡς δεῖ ἐκτρέφοντες, περιθάλποντες καὶ
περιποιούμενοι καὶ ἀγογγύστως ὑφίσταμενοι κόπους
καὶ ἀυπνίας, ἀλλὰ πολλάκις, ἐν περιπτώσει ἐνδείας,
ἀποστεροῦσιν ἐκυτοῦς, ὅπως ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν δι-
τροφὴν τέκνου.

Τὰ τέκνα λοιπὸν ταῦτα, τὰ ὅποια γεννῶνται ἄλλακα,
ἄνευ λόγου καὶ ὁμιλίας, ἐστερημένα ἰδεῶν καὶ γνώσεων
καὶ μηδεμίαν συναίσθησιν ἐκυτῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ
κόσμου ἔχοντα, μέλλουσι νὰ ἀποτελέσωσι τὴν μεθ' ἡμᾶς
ἐρχομένην γενεάν· αὐτὰ μέλλουσι νὰ διευθύνωσι τὰς
τύχας τοῦ ἔθνους ἡμῶν· αὐτὰ μέλλουσι νὰ κυβερνήσωσι
τὴν ὀρθόδοξον Ἑκκλησίαν ἡμῶν· αὐτὰ μέλλουσι νὰ
προχάγῃσι τὴν κοινωνίαν· αὐτὰ μέλλουσι νὰ δοξά-
σωσι τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας ἡμῶν· αὐτὰ μέλλουσι
νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸ ἔργον ἡμῶν· αὐτὰ μέλλουσι νὰ

συμπληρώσωσι πᾶν ὅ,τι ἡμεῖς ἀφήκαμεν ἡμιτελές·
αὐτὰ μέλλουσι νὰ κατορθώσωσι πᾶν ὅ,τι ἡμεῖς δὲν ἡδω-
νήθημεν. Αὐτὰ ἐν γένει τὰ μικρὰ καὶ ἐσπαργανωμένα
βρέφη, τὰ ὅποια πολλάκις καὶ μετὰ περιφρονήσεως
βλέπομεν, μέλλουσι νὰ δράσωσι, νὰ μεγαλουργήσωσι
καὶ ἡμᾶς ἐν τῷ γήρατι νὰ ὑποβάστώσωσιν.

Ἄλλ' ἵνα ἀποβῶσι τοιαῦτα ἀντάξια τῶν προσδο-
κιῶν τοῦ ἔθνους, τῶν ἐλπίδων τῆς Ἑκκλησίας, τῶν
πόθων τῆς κοινωνίας καὶ τῶν εὐχῶν τῆς οἰκογενείας,
ὀφείλομεν ἡμεῖς νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὰ τὴν προσήκου-
σαν χριστιανικὴν ἀνατροφὴν καὶ ἐθνικὴν μόρφωσιν. Τὸ
πρώτιστον καὶ κυριώτατον καθήκον ἡμῶν εἶνε νὰ δι-
πλάσωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ὡς ἐπιβάλλ-
λει καὶ ἀπαιτεῖ αὐτὴ ἡ λογικὴ καὶ πνευματικὴ φύσις
τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ τίς πατήρ ἢ ποία φιλόστοργος μήτηρ, ἐπαγρυ-
πνοῦσα παρὰ τὸ λίκνον τοῦ τρυφεροῦ τέκνου αὐτῆς,
δὲν ἀνατρέφει αὐτὸ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ φρον-
τίδος, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς γεννή-
σεως αὐτοῦ καὶ πράττουσα τοῦτο μέχρι τῆς ἐνηλικιώ-
σεως καὶ πέραν; Οὐδεὶς ἀντιλέγει, ὅτι πάντες μὲν οἱ
γονεῖς προσπαθοῦσι καὶ πολὺ ἀγωνίζονται, πλὴν ὀλί-
γοι ἐπιτυγχάνουσι τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ. Καὶ διὰ τοῦ-
το ἀκριβῶς ὁ χώρος τῆς κοινωνίας γέμει στρεβλῶν
καὶ φαυλοβίων στοιχείων· ὁ μυρίπνοος ἀμπελὼν τῆς
Ἑκκλησίας ἀνευλαβῶν καὶ βλασφημῶν ἀνθρώπων· ἡ
οἰκογενειακὴ ἐστία ταρχοποιῶν καὶ ἐπιφύδων τέκνων.
Πόσοι γονεῖς δὲν διέρχονται μαρτυρικὸν καὶ ἐπώδυνον
βίον, πικρὰ ποτιζόμενοι ποτήρια ἐκ τῆς μεμπτῆς καὶ
ἀσεβοῦς πρὸς αὐτοὺς διαγωγῆς τῶν υἱῶν καὶ θυγατέ-
ρων αὐτῶν; πόσοι ἀγύρται καὶ ἀπαταιῶνες δὲν λυμαί-
νονται τὴν ἀγορὰν, ἐξαπατῶντες καὶ καταχρώμενοι τὸν
ἐμπορικὸν κόσμον! πόσοι διεφθαρμένοι καὶ κακοήθεις
δὲν δηλητηριάζουσι θανασίμως τὴν κοινωνίαν παρα-
πλανῶντες ἀγνάς καὶ ἀθώας ὑπάρξεις! πόσοι δὲ ἄλλοι
ἀλιτήριοι δὲν μετέρχονται τὸ ἐπονείδιστον καὶ ἀτι-
μωτικὸν ἔργον τοῦ προδότου καὶ συκοφάντου καὶ κα-
τηγόρου διασύροντες τὴν τιμὴν καὶ ὑπόληψιν ἐντίμων
προσώπων! Καὶ ὁμῶς πάντες οὗτοι ὑπῆρξαν νήπια
καὶ τέκνα γονέων ἴσως φρονίμων, ἐναρέτων καὶ εὐσε-
βῶν· μὴ λαβόντες ὁμῶς μικρόθεν τὴν πρέπουσαν θρη-
σκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνατροφὴν, κατήντησαν μάστι-
γες τῆς κοινωνίας καὶ τῶν χρηστῶν καὶ τιμίων ἀν-
θρώπων.

Οἷαν διεύθυνσιν λάβῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκ παιδικῆς ἢ μᾶλλον ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας, ταύτην καὶ θὰ ἀκολουθήσῃ ἀνδρούμενος. Τὰ τέκνα ἐν τῇ νηπιακῇ καὶ παιδικῇ ἡλικίᾳ εἰσὶ μαλακὰ καὶ εὐπλαστὰ ὥς ὁ κηρὸς καὶ εὐκαμπτα ὥς τὰ δένδρῦλλα· ὅπως θὰ διαπλάσωμεν αὐτὰ, οὕτω καὶ θὰ μείνωσιν· οἷον παράδειγμα ἴδωσι, ταύτην καὶ θὰ προτιμήσωσιν· οἷον παράδειγμα ἴδωσι, τοῦτο καὶ θὰ ἐφαρμόσωσιν ἐφεξῆς ἐν τῷ βίῳ.

Ἡ καρδίᾳ τοῦ τέκνου εἶνε δοχεῖον τι κενόν, δύναται ὁμῶς νὰ δεχθῇ τὰ ἱερώτερα καὶ εὐγενέστερα αἰσθήματα δεόντως καλλιεργουμένη· τούνκτιον δὲ, παραμελουμένη, δύναται νὰ γεννήσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὰς φρικωδεστέρους κακίας. Τὸ παιδίον κρίσιν δὲν ἔχει· κέκτηται ὁμῶς ἀντίληψιν ὁξείαν καὶ μνήμην ἰσχυράν· καὶ διὰ τοῦτο ἀμέσως ἀντιλαμβάνεται πᾶν ὅ,τι καλὸν ἢ κακὸν ἀκούσῃ, καὶ ὥς διὰ φωτογραφικῆς μηχανῆς ἀποτυποῖ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ πᾶσαν οἰκονομήσαντες ἀγαθὴν ἢ βδελυρὰν πράξιν ἴδῃ, καὶ ἀναλόγως προβαίνει αὐξανόμενον. Ἀπὸ τῆς βρεφικῆς ἡλικίας μέχρι τῆς ἐποχῆς, κατ' ἣν θὰ παρκαδοῦνται τὰ τέκνα εἰς χεῖρας τοῦ διδασκάλου, ἀνατρέφονται καὶ ἀναπτύσσονται πλησίον τῆς μητρός· οἷας θρησκευτικὰς ἀρχάς, ἠθικὰς βάσεις καὶ ἔθνικὰς ιδέας λάβωσι παρ' αὐτῆς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ταύτας καὶ θὰ ἔχωσιν ὥς γνώμονα ἐφεξῆς, ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον προκόπτοντα.

Νομίζω, ὅτι ἀρμόζει ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ νὰ ἀναφέρω τὴν γνώμην ἑνὸς σοφοῦ εἰπόντος, ὅτι ἐκ τῶν μητέρων ἐξαρτᾶται ἡ δόξα τοῦ ἔθνους, ἡ εὐκλεία τῆς Ἑκκλησίας, τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος καὶ ἡ πρόοδος τῆς κοινωνίας. Καὶ διὰ τοῦτο, μακάρι καὶ ἀληθῶς καὶ πολλῶν ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων ἄξιαι εἰσιν αἱ μητέρες ἐκείναι, αἵτινες σὺν τῇ παροχῇ τοῦ μητρικοῦ γάλακτος προσπαθοῦσι καὶ ἀγωνίζονται νὰ ἐμφυτεύσωσιν εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν τρυφερῶν καὶ ἀπαλῶν τέκνων αὐτῶν τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀληθῆ πίστιν εἰς Θεὸν τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ ἔθνος, τὴν εἰλικρίνειαν πρὸς τοὺς ἄλλους, τὴν τιμὴν πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς πᾶν ξένον καὶ πᾶν ἑλλότριον πρᾶγμα. Διότι, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, πᾶν ὅ,τι διδασθῇ καὶ μὴ μὲν μικρόθεν ὁ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ κατ' ὅλον τὸν βίον αὐτοῦ θὰ φυλάττῃ, φοβούμενος καὶ τὴν παραμικράν τούτων ἀθέτησιν ἢ παρὰβῶσιν, καὶ αἰσθανόμενος πικρὰς ἐλέγχους καὶ θλιβεράς τύψεις συνειδότος, ἐάν ποτε ἐκ πλάνης ἢ ἀδυναμίας παρεκκλίνῃ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἣν ἐν τῷ οἴκῳ ἡ ἀγαθὴ μήτηρ ὑπέδειξεν.

Ἡ ὑγιὴς ἀνατροφή τῶν τέκνων ὅσον ἀπλοῦν καὶ εὐκολον ἔργον φαίνεται ἐκ πρώτης ὀψεως, τοσοῦτο δύσκολον καὶ ἀνεπίτευκτον ἀποβαίνει ἐν τῇ ἐφαρμογῇ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἱ πρόγονοι ἡμῶν, παρατηρήσαντες ὅτι πολλοὶ πατέρες, μὴ καλῶς ἀναθρέψαντες τοὺς υἱοὺς αὐτῶν, ἀπώλεσαν αὐτοὺς, πολλὰς σοφὰς ὑποθήκας καὶ πολυτίμους συμβουλὰς ἀπηύθυναν πρὸς τοὺς γονεῖς. Κατὰ τοὺς τελευταίους ὁμῶς χρόνους τὸ ζήτημα τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων τοσοῦτον ἐμελετήθη καὶ τοσοῦτον ἀπασχόλησε τοὺς ἐπιστήμονας καὶ τοσοῦτον ἐντυσηματοποιήθη, ὥστε ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν ἐπιστήμην, παιδαγωγικὴν καλουμένην, ἣν ὑποχρεωτικῶς ὀφείλουσι νὰ σπουδάζωσι σήμερον πάντες, ὅσοι μέλουσι νὰ ἀναλάβωσιν εἴτε τὴν διεύθυνσιν σχολῶν, εἴτε ἰδιαιτέρως τὴν κατ' οἶκον ἀνατροφήν τέκνων.

Ὅρθῃ κρίνεται καὶ ὑπὸ πάντων συνιστᾶται ἡ πρόσληψις ἐν τῷ οἴκῳ παιδαγωγῶν· δυστυχῶς ὁμῶς δὲν εἶνε καὶ προσιτὴ εἰς πάντας, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς εὐποροῦντας. Πολλάκις δὲ καὶ αὐταὶ αἱ παιδαγωγοὶ δὲν ἐπιτυχάνουσι τοῦ σκοποῦ· διότι ἡ πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ ἐφαρμόσωσι τοὺς κανόνας καὶ τὰς διατάξεις τῆς παιδαγωγικῆς ἐπιστήμης πρὸς ριζικὴν ἑκκοπήν τῶν τυχόν κακῶν κλίσεων καὶ ὁρμῶν τοῦ τέκνου, ἢ νὰ ἔλθωσιν εἰς ρῆξιν πρὸς τὴν παρκαθημένην μητέρα, ἥτις δὲν ἐννοεῖ νὰ ἀκούσῃ τὸ ἐκυτῆς τέκνον παρκαπονούμενον καὶ κλαῖον. Μεταξὺ δὲ σφύρας καὶ ἄκμονος καὶ εἰς πραγματικὴν σύγκρουσιν καθηκόντων εὐρισκομένη ἡ παιδαγωγός, ἀναγκάζεται, κακῶς, ἐννοεῖται, ποιοῦσα, νὰ παρκαλέπῃ πολλὰ ἐλαττώματα τοῦ τέκνου, τὸ ὅποιον οὕτως ἐπιεικῶς, χαλαρῶς καὶ ἄνευ τῆς λογικῆς αὐστηρότητος ἀνατρεφόμενον, ἀποβαίνει σὺν τῷ χρόνῳ δύστροπον, ἀπαιτητικόν, ἀνυπότακτον καὶ ὀργίλον. Τὰ δὲ ἐλαττώματα ταῦτα, μικρὰ καὶ ἀσήμαντα φαινόμενα κατ' ἀρχάς, γίνονται σὺν τῷ χρόνῳ συνήθειαι, αἱ συνήθειαι ἐξείς καὶ αἱ ἐξείς καταλήγουσιν εἰς κακίας· καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς συμβαίνει ἔστιν ὅτε νὰ βλέπωμεν πλουσίων καὶ ἐπιφανῶν οἴκων τέκνα μὴ φέροντα πολλὰ σημεῖα εὐσεβείας καὶ κοσμιότητος καὶ τεκμήρια σώφρονος βίου.

Ὅσοι τῶν γονέων δύνανται νὰ προσλάβωσι κατ' οἶκον παιδαγωγούς, πρέπει νὰ μιμηθῶσι τὸ παράδειγμα τοῦ Ἑλλήνος βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου τοῦ Α', ὅστις θέλων νὰ καταστήσῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀλέξανδρον οὐ μόνον ἀντάξιον διάδοχον τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ καὶ ἥρωα καὶ

μέγαν δορυκτῆτορα, ἀνέθηκε τὴν διαπαιδαγώγησιν καὶ μόρφωσιν αὐτοῦ εἰς τὸν κράτιστον καὶ μέγιστον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παιδαγωγὸν καὶ φιλόσοφον Ἀριστοτέλην. Ὁν τρόπον δὲ ὁ Φίλιππος, οὕτω καὶ πάντες οἱ γονεῖς, ἐὰν θελώσι νὰ κατεκλίπωσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸ ἔθνος, εἰς τὴν κοινωνίαν τέκνα εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετα, γενναῖα καὶ μεγάλῃ πῆλοα. τίμια καὶ χρηστὰ, φιλόπονα καὶ ἐργατικά, ὀφείλουσι νὰ ἐκλέγωσι τὰς ἐμπειροτέρους παιδαγωγοὺς καὶ τοὺς δοκιμωτέρους διδασκάλους.

Λέγουσιν, ὅτι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ ἀνδρεῖος καὶ καὶ ἀτρόμητος οὗτος κατὰκτητὴς ὁ προκινδινεύων ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν καὶ τῶν πολέμων, ὁ μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τῆς γῆς ἐξαπλώσας τὸ ἐλληνικὸν Μακεδονικὸν κράτος καὶ μεταβάλλων τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου, λέγουσιν ὅτι ἐγένετο Μέγας, διότι ἔσχε παιδαγωγὸν τὸν Ἀριστοτέλην. Τοῦτο ἐστὶν ἀληθὲς ἄλλ' ἡμεῖς θὰ προσθέσωμεν καὶ ἑτερόν τι ὅτι δηλ. ἐγένετο Μέγας, διότι ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη μακρὰν τῶν τρυφῶν καὶ ἀναπαύσεων τῶν ἀνακτόρων, καὶ πρὸ πάντων μακρὰν τῶν θωπειῶν καὶ περιπτύξεων τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ὀλυμπιάδος, καὶ μακρὰν πάσης συγχρωτίσεως μετὰ νέων ἀμφιβόλων ἡθῶν καὶ θρησκευτικῶν πεποιθήσεων ἐν τόπῳ τελείῳ ἐρημικῷ, ἐνθα καὶ μέχρι σήμερον σώζονται τὰ λίθινα ἐδώλια, ἐφ' ὧν διδάσκαλος καὶ μαθητὴς ἐκάθηντο μελετῶντες τὴν θρησκείαν καὶ ἱστορίαν τῶν πατέρων αὐτῶν, ἐντρυφῶντες ἐν τῇ σπουδῇ τῆς ἀθανάτου Ἰλιάδος καὶ θυμῶντες τὰ κατορθώματα τοῦ Ἀχιλλεύου καὶ τῶν ἄλλων ἐνδόξων ἡρώων.

Οἴκοθεν λοιπὸν ἐννοεῖται, ὅτι αἱ πολλαὶ θωπεῖαι καὶ ὑπέρμετροι περιποιήσεις τῶν μητέρων καὶ τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῆς παιδαγωγοῦ καθιστῶσι δυσχερὲς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν βλάπτουσι σημαντικῶς. Διὰ τοῦτο ὅσαι μητέρες ἠτύχησαν νὰ ἔχωσι παιδαγωγούς, ὀφείλουσι νὰ σκληρύνωσιν ὀλίγον τὴν φιλόστοργον καρδίαν αὐτῶν καὶ νὰ ἀφήσωσιν ἐλεύθερον τὸ στήδιον τῆς ἀνατροφῆς εἰς τὴν ἐμπιστευθεῖσαν παιδαγωγόν, αὐταὶ ὡς ξένοι παριστάμεναι.

Ἀλλ' αἱ μητέρες ἐκείναι, αἵτινες, πτωχὴ οὖσαι καὶ μόλις ἀποζῶσαι, δὲν δύνανται νὰ προσλάβωσιν ἐπίσημον παιδαγωγόν, τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσι καὶ πῶς πρέπει νὰ διατρέψωσι τὰ ἐκυτῶν τέκνα; Ὅτι ἐπράξαν αἱ μητέρες ἡμῶν ἐκ φύσεως ὀδηγούμεναι, τὸ αὐτὸ δέον νὰ πράξωσι καὶ αὐταί, παραλείπουσαι τὰς πολλὰς ἀσχολίας περὶ ἀμφίσεις καὶ καλλωπισμοὺς καὶ καταγινόμεναι νυχθημερόν περὶ

τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν τῶν τέκνων. Διότι οὐδεμία μήτηρ, ὅσῳδῆποτε ἀγράμματος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, ἀγνοεῖ τὰς στοιχειώδεις θρησκευτικὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πρώτας ἠθικὰς βάσεις. Ὁν σφείλει λοιπὸν, σὺν τῷ μητρικῷ γάλακτι τῷ ἐκτρέφεσθαι καὶ ἀναπτύσσοντι τὸ σῶμα, νὰ ἐμφυτεύῃ ταύτας εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ τέκνου, καὶ νὰ ἐμπνέῃ εἰς αὐτὸ εὐγενῆ καὶ ἱερὰ αἰσθήματα καὶ ιδέας ὑψηλὰς, ἀσκούσα μικροῦ ἐν αὐτῷ εἰς τὴν τακτικὴν προσευχὴν, εἰς τὴν πρόθυμον ὑπακοήν, εἰς τὴν τιμὴν τῶν ἀνωτέρων, εἰς τὸν σεβασμὸν τῶν ξένων, εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τῶν πτωχῶν εἰς τὴν συμπάθειαν τῶν πασχόντων, καὶ εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, αἵτινες καὶ μόναι καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον εὐτυχῆ καὶ χρήσιμον ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Πρὸ παντός ὀφείλει νὰ ἀποφεύγῃ τὸ κακὸν παράδειγμα καὶ νὰ φροντίσῃ νὰ ἀναπτύξῃ τὸ αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας τοῦ παιδὸς εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ ὑπακούῃ ἐκ φόβου, ἀλλ' ἐξ ἀβυστοῦ ἐσωτερικῆς βουλήσεως. Πᾶσαν τυχόν κακὴν κλίσιν ἢ ἔξιν αὐτοῦ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐκκόπῃ διὰ τρόπον μελιχίου καὶ ὑποχρεωτικοῦ καὶ οὐχὶ διὰ δαρυῶν καὶ νυγμάτων διότι ὁ ἀγαθὸς καὶ ἡπιὸς τρόπος ἄγει πάντοτε εἰς τὴν αἰδῶ καὶ εἰς τὴν φιλοτιμίαν, ἐξ ἐναντίας δὲ αἱ ἀπειλιτικαὶ φωναὶ καὶ αἱ ἐπιπλήξεις τῆς μητρὸς καὶ τὰ ραπίσματα τοῦ πατρὸς καθιστῶσι τὸ τέκνον ἡλίθιον, δειλόν, ἄτολμον, ἀνάνδρον, βλακῶδες καὶ ἀνικανὸν πρὸς πᾶσαν ἐπιχείρησιν. Ἐντεῦθεν λοιπὸν ἐξάγεται, ὅτι ἀπαιτεῖται μεγάλη σύνεσις, μεγάλη λεπτότης, καὶ μεγάλη προσοχὴ ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων.

Ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης διαγωγῆς τῶν τέκνων κρίνεται καὶ ἐκτιμᾶται ἡ ἀξία καὶ ἡ ποιότης τῆς μητρὸς. Ἐὰν ἀναθρέψωσι ταῦτα καλῶς καὶ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, ὡς συνιστᾷ καὶ ἐντέλλεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος, οὐ μόνον δὲν θὰ ἐντρέπωνται νὰ παρουσιάσωσιν αὐτὰ ὅπουδῆποτε, ἀλλὰ καὶ θὰ ὑπερηφανεύωνται καὶ πολλὴν ἐσωτερικὴν εὐχαρίστησιν θὰ αἰσθάνωνται, διότι παρεσκεύασαν διὰ τὸ ἔθνος, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπους εὐσεβεῖς καὶ ἐνχρέτους, χρηστοὺς καὶ τιμίους, γενναίους καὶ ἀνδρείους.

Ἄν ὁ Θεός, ὁ ὡς ἐνώπιος ἐνωπίῳ λαλήσας πρὸς τὸν Μωυσῆν, εἶπεν «Ἐγὼ εἰμι ὁ ἀποδιδούς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῦσί με, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με καὶ φυλάσσουσι τὰ προσταγμάτά μου»· ἐὰν δηλονότι ἀμαρτίαι γονέων παθεύωσι τέκνα, δὲν

ὑπάρχει ἀμφισβόλις, ὅτι καὶ αἱ ἀμαρτίαι τῶν μὴ καλῶς καὶ χριστιανικῶς ἀνατρεφέντων τέκνων, θὰ παιδεύσωσι πικρῶς τοὺς γονεῖς.

Ἀνθρῆψωμεν λοιπὸν πιστῶς καὶ τιμίως τὰ τέκνα ἡμῶν, ἵνα ἀπορῦγωμεν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν κατάρξιν τοῦ λαοῦ· διότι καὶ ὁ λαὸς ἐνοχλούμενος, ἢ ἀδικούμενος ἐκ τῶν ἀνυχῶν καὶ κακοτρόπων τέκνων, ἀγανακτεῖ, γογγύζει καὶ βλασφημεῖ τοὺς γονεῖς αὐτῶν. Ἴδιον τῶν εὐ καὶ καλῶς ἡγμένων ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ τὸ τιμᾶν τοὺς νεκρούς· ὃν τρόπον καὶ ἡμεῖς πάντες, τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ πρὸ τεσσαρῶν ἡμερῶν πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος κοιδήμου καὶ μεγάλου ἐπιστήμονος τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας ἱεροῦ Μιχαὴλ Ψαλίδου, καὶ φόρον εὐγνωμοσύνης ἀποτίοντες αὐτῷ ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ εὐεργετικῇ δράσει αὐτοῦ συνήχθημεν ἐν τῷ παντέπτῳ ἱερῷ τούτῳ νῦν ἵνα λατρεύωμεν καὶ δοξολογήσωμεν τὸν Θεὸν καὶ συνενώσωμεν τὰς προσευχὰς καὶ δεήσεις ἡμῶν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ἥς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. Ἀμήν.

† Ἀρχιμανδρίτης ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΣ

ΑΔΗΛΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΘΙΜΟΝ ΤΟΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΙΕΡΑΡΧΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Οἱ τὴν νέαν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων γράψαντες ἀνέγραψαν πανθ' ὅσα εἰσὶ γνωστὰ περὶ τοῦ ἀπὸ Διαυλείας καὶ Ταλαντίου γεγονότος μητροπολίτου Ἀθηναίων Ἀνθίμου τοῦ πελοποννησίου, τοῦ προστάντος τῆς Ἀθηναίων Ἐκκλησίας ἔτεσι αὐτῶν—αὐτῶν. Ὁ Ἀνθίμος ἦν ἀνὴρ ἐλλόγιμος τῶν κατ' αὐτὸν, ὡς ἀναγράφουσι πάντες οἱ ἐπισκεψάμενοι τὰς Ἀθήνας καθ' οὓς χρόνους προϊστάτο τῆς Ἀθηναίων Ἐκκλησίας καὶ βεβαιοῦσιν αἱ ᾧδε δημοσιευόμεναι δύο πρὸς αὐτὸν ἐπιστελλόμεναι ἐπιστολαί, κείμεναι ἐν ἀντιγράφοις ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ-

1. Δ. Γρ. Καμπούρογλου Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων. Τουρκοκρατία, (ἐν Ἀθήναις, 1893, εἰς 8ον), τόμ. β'. σ. 160—3. Τοῦ αὐτοῦ μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων. Τουρκοκρατία, (ἐν Ἀθήναις, 1889, εἰς 8ον) τόμ. α'. σ. 183—4, 193 τόμ. β'. 1893). σ. 85, 268 Θ. Ν. Φιλαδελφῆος Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τουρκοκρατίας, (ἐν Ἀθήναις, 1902, εἰς 8ον), τόμ. α'. σελ. 364—7, 385—8. Σ. Π. Λάμπρου Ἀθηναῖοι βιβλιογράφοι καὶ κτήτορες κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας, ἐν Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «Παρνασσὸς» Ἐπετηρίδος, (ἐν Ἀθήναις, 1902 εἰς 8ον), ἔτει στ' 6, 204.

μῶ 10016 χειρογράφῳ τεύχει τῆς τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου βιβλιοθήκης τῆς συλλογῆς Additional. Τούτων ἀντίγραφα ἔπεμψέ μοι ὁ ἐν Λονδίνῳ Χρ. Κατωπόδης, δικηγόρος.

Ὁ Ἀνθίμος φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι ἐπὶ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης, τὸ δεύτερον πατριαρχούντος, ἔτει αὐξήσ' μηνὶ ἀπριλίῳ, δι' οὗ ἐδίδετο τῷ πρῶν Κωνσταντινουπόλεως Διονυσίῳ τῷ ἀπὸ Λαρίσης λόγῳ ἐπιδόσεως ἡ Θεσσαλονικέων μητροπόλις². Ἐπει αὖθις μηνὶ νοεμβρίῳ, ἐπὶ πατριάρχου Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Ἡρακλείας, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι, δι' οὗ ἐπεκυροῦτο τῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων τὸ μοναστήριον τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν Μολδοβλαχίᾳ³. τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ δεκεμβρίῳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Μεθοδίου, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι, δι' οὗ ἐπαύθη Ἀνανίας ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου⁴. Ἐπει αὖθις μηνὶ ἰανουαρίῳ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι, δι' οὗ ἐβεβαιοῦντο τὰ ἐπὶ τοῦ Σινᾶ δίκαια τοῦ πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων⁵. τῷ αὐτῷ ἔτει καὶ μηνὶ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι δι' οὗ, αἰτήσας τοῦ ἡγεμόνος Ἰωάννου Δούκα, ἐπεβεβαιοῦτο καὶ αὐθις ἡ σταυροπηγιακὴ ἀξία καὶ αἱ προνομίαι τοῦ μοναστηρίου τῶν ἀγίων Ἀποστόλων τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῶν Ἱεροσολύμων⁶. Σὺν ἄλλοις δ' ἐξ ἱεράρχαις, ἔτει

2. Ἀλ. Λαυριώτου Ἀνέκδοτα πατριαρχικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἱερᾶς μονῆς Λαύρας, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1903, εἰς φύλ.), ἔτει ΚΓ', σ. 420

3. Κ. Δελικάνη. Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεποφυλακείου σωζόμενα ἐπίσημα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1904, εἰς 8ον), (τόμ. β'.) σ. 376—7. τοῦ αὐτοῦ, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμ. γ' (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1905, εἰς 8ον) σ. 336—9.

4. Τὰ περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ ἐπίσημα ἔγγραφα (ἐν Ἱεροσολύμοις, αὐστ', εἰς 8ον) σ. 65—72. Π. Νεοκλέους Τὸ κανονικὸν δίκαιον τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Σινᾶ (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1868 εἰς 8ον), σ. 44—47. Κ. Δελικάνη Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεποφυλακείου, (τόμ. β' σ. 377—381.

5. Τὸ κανονικὸν δίκαιον, σ. 48—54. Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεποφυλακείου (τόμ. β'). σ. 381—9.

6. Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ ἀρχιεποφυλακείου, (τόμ. β') σ. 389, Πατριαρχικῶν ἐγγράφων τόμος γ' σ. 339—340.

αρχοῦ μηνὶ ἰουλίῳ. ἐν Πέρα συνυπέγραψεν ὁ Ἀνθιμος ἐν γράμματι μαρτυρικῷ περὶ τῆς ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ συμφωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς⁷. Ὁ Ἀνθιμος συνετέλεσεν εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης καὶ τὴν ἀνάρρησιν εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης⁸. Ἐτεῖ ἀρχοῦ μηνὶ δεκεμβρίῳ φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι ἐπὶ πατριάρχου Διονυσίου τοῦ ἀπὸ Λαρίσης πρὸς τὸν Φιλαδελφείας⁹. τῷ αὐτῷ ἔτει καὶ μηνὶ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Διονυσίου, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι, δι' οὗ ὁ Ραιδεστοῦ καὶ Πανίου ἀπεστέρητο τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας¹⁰. τῷ ἐπιόντι ἔτει ἀρχοῦ μηνὶ ἰανουαρίῳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν τῇ συνοδικῇ ἀποκρίσει πρὸς τοὺς καλδινιστάς· αὕτη δ' ἐδημοσιεύθη ἐν ἑλληνίδι γλώσσῃ ἀνευ τῶν ὑπογραφῶν τῶν συνεδρουσάντων ἱεραρχῶν, σωθεισὼν ἐν ἑτέρῳ ἀντιγράφῳ, ἐν δὲ γαλλίδι καὶ ἀγγλίδι γλώσσῃ ἐδημοσιεύθη μετὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν συνεδρουσάντων ἱεραρχῶν¹¹. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα παρεπεδήμει ὁ Ἀνθιμος ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅτε, ἔτει ἀρχοῦ μηνὸς φεβρουαρίου δεκάτῃ, ὁ πατριάρχης Διονύσιος ὁ ἀπὸ Λαρίσης ἐπεμψε τὸ κατὰ καλδινιστῶν συνοδικὸν γράμμα τῷ πρέσβει τοῦ γάλλων βασιλέως μαρκίῳ Νοϊντέλνς διὰ 3 μητροπολιτῶν, ὧν εἰς ἦν αὐτὸς ὁ Ἀνθιμος¹².

τῷ αὐτῷ ἔτει ἀρχοῦ μηνὸς ἰουνίου πέμπτῃ καὶ μηνὸς ἰουνίου ὀγδόῃ, ὁ Ἀνθιμος μετὰ τοῦ μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Διονυσίου ἵνα προσαγορεύσωσι τὸν πρεσβευτὴν μαρκίῳ Νοϊντέλνς¹³. Ἐπὶ Ἀνθίμου τοῦ Ἀθηναίου ἱεράρχου, ὁ πατριάρχης Διονύσιος Δ' ὁ ἀπὸ Λαρίσης, ἔτει ἀρχοῦ, τῇ αἰτήσῃ τοῦ πρέσβεως τοῦ γάλλων βασιλέως ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρκίῳ Νοϊντέλνς, ὑπέβαλεν ἀφορισμῷ τοὺς Ἀθηναίους ἐκείνους τοὺς ζημιώσαντας τὸν πλοίαρχον Βρυνέτον, ὃν ἐπεμψεν αὐτῷ μηνὸς ἰουλίῳ τετάρτῃ καὶ εἰκοστῇ¹⁴. Ἐτεῖ ἀρχοῦ μηνὶ ἰουνίῳ, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐπὶ πατριάρχου Γερασίμου τοῦ ἀπὸ Τορνόβου ὑπὲρ τοῦ ὀρφανοῦ τοῦ Παναγιώτου Νικουσίου¹⁵. Ἐτεῖ ἀρχοῦ μηνὶ ἀπριλίῳ, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν γράμματι ἐπὶ πατριάρχου Παρθενίου τοῦ ἀπὸ Προύσης τὸ τέταρτον πατριαρχοῦντος, δι' οὗ ἐστέρητο τὸ ἀξίωμα ὁ ἱεροδιάκονος Λαυρέντιος¹⁶ καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει, ἀρχοῦ μηνὶ Σεπτεμβρίῳ, φέρεται συνυπογεγραμμένος ἐν ἑτέρῳ γράμματι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου Παρθενίου, δι' οὗ ἐστέρητο τῆς ἱερωσύνης ὁ ἱερεὺς Νικόλαος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Λαρίσης¹⁷.

(Additional mss 40016, f. 1306).

Ἀνθίμῳ τῷ λογιωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ ἱεράρχῃ τῶν Ἀθηναίων εὖ πράττειν.

Τό τε ἐξ Ὑμντοῦ μέλι, καὶ τὴν σὴν ἐπιστολὴν ἅμα λαβὼν, ὧ σοφὴ καὶ σεβασμία μοι κεφαλὴ, διττῆς ἐνεπλήσθην ἡδυτῆτος· ἀλλὰ τῆς μὲν ἐκορέσθην, τῆς δὲ καὶ μᾶλλον ὀρέγομαι· πῶς γὰρ μὴ πόθῳ χρεῶν ἐκκεκαῦσθαι τῆς οὕτω σειρηναίας ῥόδῃς· περὶ δὲ τῆς ἐν βίβλοις ἀσχολίας διεσπάρη πρὸ τῶν γραμμάτων ἡ φήμη καὶ διὰ τούτων, ὅτι ποικίλη τις ἐστὶ καὶ πολύτροπος ἀπειλα, καίτοι πυθόμενος, ὥς γε τάληθες εἶπεῖν, πάνυ δυσχερῶς διετέθην· σοφῷ γὰρ ἁμαρτά-

7. Nicole. Arnauld, Renaudot. Perpetuité de la foi de l'Église catholique sur l'Eucharistie. (Paris. 1841 in 4o). tom. II. col. 1118-1120.

8. De la Croix. Etat present des nations et églises Grecque, Armenienne et Maronite en Turquie. (Paris. 1714. in 12) p. 105-9.

9. Ἱ. Βελοῦδου Χρυσόβουλλα καὶ γράμματα τῶν οἰκουμένων πατριαρχῶν ἀνήκοντα εἰς τοὺς Φιλαδελφείας μητροπολίτας, (ἐν Βενετίᾳ, 1893 εἰς 8ον), ἐκδ. β', σ. 53-6.

10. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη ἥτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης ἑλληνικῶν κωδίκων, (ἐν Πέτρουπόλει, 1891, εἰς 8ον) τόμ. α', σ. 348.

11. Σ. Σακελίωτος Διονυσίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Νεκταρίου πρώην Ἱεροσολύμων ἑγγραφα, ἐν Ἐκκλησιαστικῇ Ἀλήθειᾳ, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1881 εἰς φύλ.) ἔτει α', σ. 88-91. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. α', σ. 335-6. Perpetuité de la foi de l'Église catholique sur l'Eucharistie, tom. II, col. 1158-1163. G. Williams The orthodox church of the East in the eighteenth century, (Cambridge, 1868, in-8) pp. 67-76.

12. Journal d'Antoine Galland pendant son séjour à Constantinople ed. Ch. Schefer, (Paris, 1881, in-8), tom. I, p. 54.

13. Journal d'Antoine Galland, tom. I, p. 159, 162.

14. Journal d'Antoine Galland, tom. I, p. 181. O. N. Φιλαδελφείας ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας, τόμ. α', σ. 380.

15. Τὸ γράμμα παρ' ἐμοί.

16. Α. Π. Κεραμέως Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, τ. α', σ. 347.

17. Μ. Παρανίκα ἱστορικά, συμβολαὶ εἰς τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους... τοῦ Ἀμασείας Ἀνθίμου, ἐν Ἑοδόγῳ Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως, (ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1894, εἰς 4ον) ἔτει γ', σ. 633.

νοντι συνάχθωμαι, εἰ δὲ καὶ φίλῳ, πόσης ἂν οἶμαι τῆς οὐδύνης πληροῦσθαι· σοῦ δὲ καίπερ οὐ μάλα διασφαλέντος, σοφοῦ γέ μιν καὶ φίλου τυγχάνοντος, πῶς οὐκ ἔμελλον οὐ μετρίως ἀνιᾶσθαι· ἐκατέρωθεν τοίνυν ἀναγκαζόμενος, ἐρῶ τάληθες, ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, [σὺ] δὲ τὴν ἐμὴν παρρησίαν ὡς ἀπὸ χαριστάτης διαθέσεως ἄσμενος ἀποδέχου· καὶ γὰρ αὐτὸς ἂν ἡδέως ταῦτα παρὰ σοῦ πάθοιμι· ἀσθενοῦς ἐστὶν ἡ πολυφόρος κίνησις, καὶ σύμβολον ἐν πρώτοις ἐγνωσται ψυχῆς εὐφρονούσης ἐμμένειν ἀτρεμῶς ἐφ' οἷς ἔδοξεν· ὅρα τοῦντεῦθεν ὅπως ἡ περὶ τὰς βίβλους πλάνη μὴ τὸν νοῦν ἀλήτην καὶ πτωχὸν ἀπεργάσθαι· ὠρισμένοις τισὶ τῶν συγγραφέων προσθήκεσθαι καὶ συγχρωτίζεσθαι μᾶλλον ἐχρῆν, εἰ βούλει συμπαγῆναι τῷ ἐκμαγεῖν τὰ λήμματα· τὸ πάντοσε περιπεφορημένον οὗτι που στάσιμον εὕρηται. Τοῖς ἔνεκα τοῦ φιλοθεάμονος ἀποδημοῦσι ξενίαι μὲν ὑπάρχουσι πολλαί, φιλία δὲ μηδεμία πάντων ἀληθής οὔτε μόνιμος. Ταύτην που ξυμβαίνει τοῖς μὴ νεμομένοις ἐν τῇ τῶν συγγραμμάτων, ἀλλ' ἐξ ἑτέρου μεταπιδῶσιν εἰς ἕτερον, καὶ μάλα σπουδῇ περιερχομένοις· ὥσανεὶ τὸ σοφὸν οὐ τῷ βάθει ἀλλὰ τῷ μήκει καταμετροῖτο· οὐκ ὀνήσιμος ἡ τροφή, οὐδὲ τῷ σώματι παρατίθεται ἀλλ' ὑποχωρεῖ, ἢν ὁ φαγὼν οὐ περιτρίβει τοῖς ὁδοῦσιν· οὐδὲν οὕτως ἐμποδὼν ἐστὶ τοῖς ἀνειλεγμένοις ἐκ νόσου, ὥς ἡ ποικιλία τῶν ἱαμάτων· μηδέποτε εἰς οὐλὴν ἵκει τὸ τραῦμα ὁ συχνοῖς ἐνοχλεῖται φαρμάκοις, ἐπούλωσε δὲ καὶ τάχει πολλάκις ἡ δέσις· οὐδ' ἂν εὐρωσθήσαι τῶν φυτῶν, ὅσα θαμὰ μετατίθεται· καὶ τί χρὴ λέγειν; οὐδὲν ἐστὶ τῶν αἰτίων οὕτω δραστήριον, ὅφ' οὐ κατὰ πάροδον μεταβάλλει τὸ πεπονθός· σαφὲς οὖν ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐριστικοῖς ἀναντίρρητον, ὥς γε τῇ ποικιλίᾳ τῆς ἀναγνώσεως διαρρήγνυται τὸ φρόνημα, καὶ μήτε τοῖς πολλοῖς, μηδ' αὐτῷ τὰ πολλὰ διαρκεῖ· εἰ τοίνυν οὐκ ἐνδέχεται τηρεῖν ὅσον ἀναγνῶναι, ἀνάγνωθι ὅσον ἔξεστι τηρεῖν· ἀλλ' εἰποῖς ἂν ὅτι κακείνου τοῦ συγγραφέως ἔσχε με πόθος, ὅτι πλείστον ὅλως ἐνσταλάττει μοι τῆς ἡδονῆς, καὶ τούτου ὅτι φιλοσόφου θεωρίας ἐστὶν ὁδηγός· ἐμπαθοῦς ἐστὶ σώματος ἐδεσμάτων ἀπογεύεσθαι παντοδαπῶν, ἅπερ ὑπὸ τοῦ πλήθους οὐκ εὐτραφῆ ἀλλὰ κακόχυμον ἀποτελεῖ τὴν σοφίαν. Συντράφηθι τοιγαροῦν ἀττικουργέσι λόγοις, καὶ τοῖς ἀριστοτελικοῖς ἐρμηνεύσι, καὶ εἰπὺν πρὸς τοὺς μετ' ἐκεί-

νους ἐξιτητέον, αὐθις ἐπάνιθι, κἂν που λειμῶνος τύχης εὐανθοῦς, τὸ συνοῖσον ἐναπομάξας χρόνῳ καὶ τριβῇ κατάπειπον, καὶ μέμνησο διὰ παντὸς ὅτι ἀλεύρου πλέον ἢ κατὰ δρᾶκα τὴν σὴν εἰληφώς τὸ πᾶν ἀπορρεῖ διὰ τῶν δακτύλων, ἐφ' ἐκάστης ἡμέρας ἐν τι τῶν ἀντιδότων πρὸς πενίαν, ἢ τύφον, ἢ θάνατον, καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς ἐριννύας ἀποταμιεύων τῇ μνήμῃ. Τοῦτ' αὐτὸ καγὼ πράττων οὐ παύομαι, καίτοι πολλῶν ἀναγνώστης εἰμί, ἐνὸς δὲ τοῦ ὑποφέροντος ἐραστής τε διάπυρος καὶ φύλαξ ἐπιμελής· τὸ δὲ τήμερον ἀπενεχθὲν ἐκ τῶν ἐπικουρείων εἰληπται παραλειπομένων· μεταβαίνω γὰρ ἐστὶν ὅτε καπὶ τῶν ἄλλων φιλοσόφων τὰ στρατόπεδα, οὐχ ὡς αὐτὸ μέλος, ἀλλ' ὡς κατάσκοπος· σεμνὴ, φησὶν, ἡ γηθόσυνος πενία, εἰ δὲ σεμνὴ καὶ πρὸς τοῦτο γηθόσυνος, οὐκ ἐστὶ πενία· ἐνδεής γὰρ ἐστὶν οὐχ ὅστις μικρὰ κέκτηται, ἀλλ' ὅστις τῶν πλείονων ἐπιθυμεῖ· ἀληθοῦς πλούτου δύο ταῦτα πέρατα γινώθι, πρῶτον οὐ στερεῖσθαι τῶν ἀναγκαίων, ἔσχατον δὲ οὐδὲ τῶν ἐπιτηδείων, τὸ δὲ πέρα τούτου ἀπληστία, πλείονα· ἀλλ' εἰ τῇ δόξῃ τὸν πλοῦτον ἀντιμετρεῖς, οὐδέποτε πλούσιος ἔσει· εἰ δὲ τῇ φύσει, οὐδέποτε πένης· ἐπὶ τούτοις ἀξιώ συγνῶναί μου τῇ παρρησίᾳ· εἰ δὲ μὴ συγγνοίης, τῇ αὐτῇ ψήφῳ κατάγνωθι, εἰ ποτέ τινος ἔργου τῆς αὐτῆς κεραμείας ἀμάρτοιμι· βιώης ἐπὶ μήκιστον· σκιροφοριῶνος γῆ φθίνοντος.

(Additional mss 10016, f. 134).

Ἀντίμῳ τῷ ἀρχιεπίμῳ τῶν Ἀθηναίων.

Γράμμα τὸ σὸν Ἀθήνηθεν ἦνεκται ἀττικουργὲς ὄντως καὶ τοῦ παρ' ὑμῖν ὑμντείου μέλιτος ἡδύτερον, τοσαύτην ἡδονὴν ἐνσταλλάττον ἐμοί, ὅσπν ἴσως ἡ Ἡβητῶ Διὶ προσπνέγκατο. Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀσμένως ἀποδέξαιτο τὴν οὕτω σεβασμίαν ὡς ἀπ' ἀρχιερέως ἐπιστολήν; τίς οὐκ ἂν ἡδέως ἀναγνοίη τὴν οὕτω χαριστάτην ὡς ὑπὸ φίλου; τίς οὐκ ἂν ἐκτόπως ἀγάγοιτο τὴν οὕτω θαυμασίαν ὡς ὑπὸ σοφοῦ; ζῆθι, λογιστάτη μοι κεφαλῇ, καὶ τὴν πενίαν τῆς δυστυχούς Ἑλλάδος τοῖς λογικοῖς πλούτιζε κειμηλίοις· τοῖς ἐπιστελλομένοις καὶ πρὸ τῶν γραμμάτων ἐπεθέμην καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα μοι μελήσει, τὴν σὴν ὡς ἐφικτὸν δεῖ προθυμούμενος ἐπίδοσιν· ἔρρωσο.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ Γ. ΖΕΡΛΕΝΤΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

Π. III 726902